

Ruminant Performans

Ruminant Veteriner Hekimliği Dergisi

Sayı 83

11 / 2019

CowSignals Master Eğitmeni
Joep Driessen:

“Öncelikle çiftçilerin ve
danışmanların gözlerini
eğitmemiz gerekir”

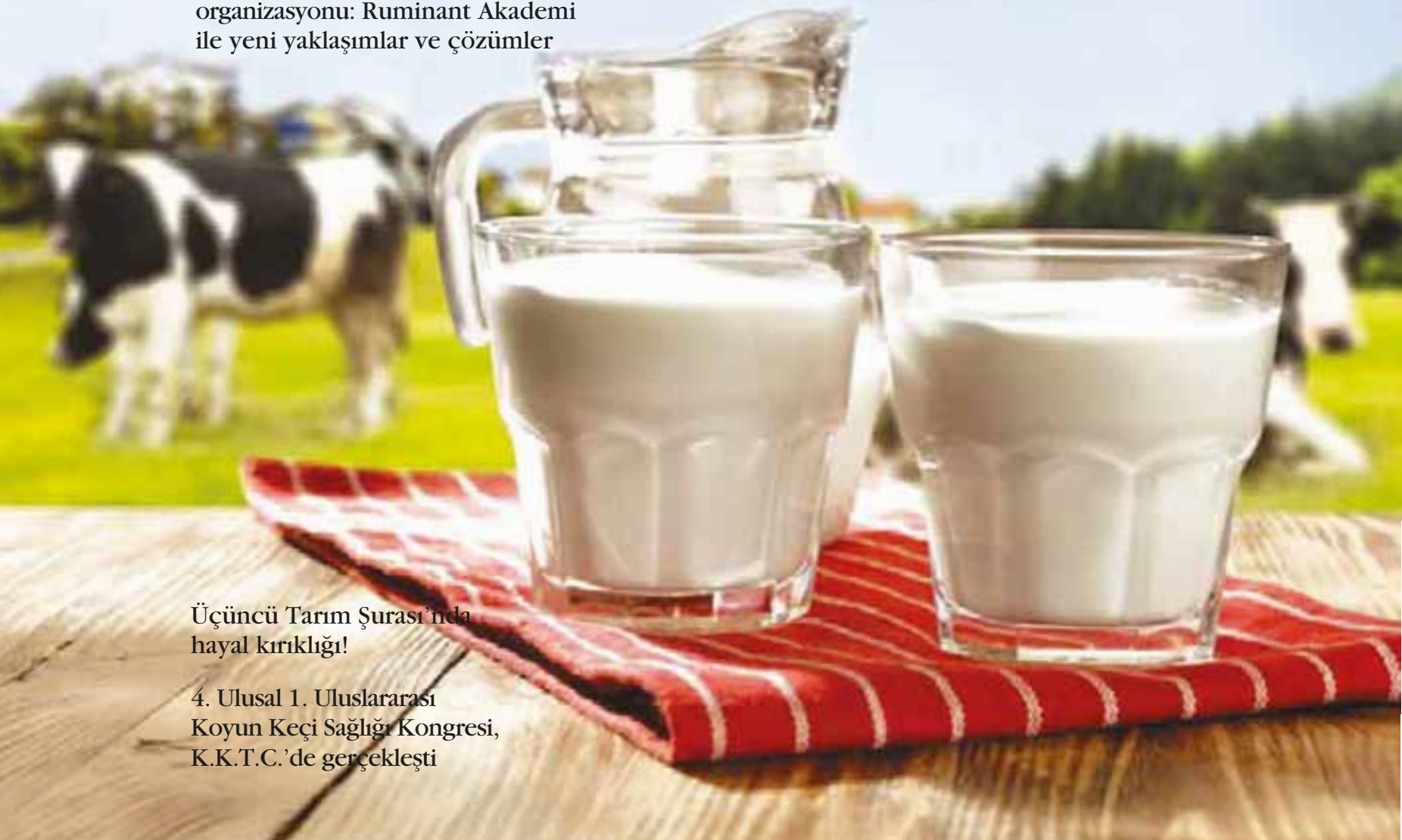
İneklerde süt yapım
miktarını etkileyen
faktörler

Buzağı ishali

Trouw Nutrition TR
organizasyonu: Ruminant Akademi
ile yeni yaklaşımlar ve çözümler

Üçüncü Tarım Şurası'nda
hayal kırıklığı!

4. Ulusal 1. Uluslararası
Koyun Keçi Sağlığı Kongresi,
K.K.T.C.'de gerçekleşti

Kompost Tamburu ile

Gübrenize (+) Değer Katın

EYS Kompost Tamburu, Avrupa Birliği hijyenizasyon şartlarına uygun kompost üretmenize yardımcı olur.

www.e-y-s.com

EYS

STARTVAC®

E. coli, koliformlar, S. aureus ve koagülaz-negatif stafilocoklara karşı inaktif aşı

—
**MASTITİS'TEN
KORUNMADA
KÂRLI
YATIRIM!**
—

× **2,6 ₺** Yatırım getirisi¹

Güçlü koruma

- **S. aureus koruması:**
Görülme sıklığında % 55 azalma²
- **Koliformlara karşı koruma:** Daha az toksik mastitis ve kesime sevk oranlarında % 28 - % 26 azalma³

Daha fazla ve yüksek kalitede süt⁴

- Süt üretiminde % 6 artış⁵
- Kuru maddede % 5 artış⁵

Kârlı yatırım

Yalnızca daha yüksek süt verimi ile

× **2,6 ₺**
Yatırım getirisi¹

The Reference
in Prevention
for Animal Health

Referanslar: 1) Özdemir, S. (2010) Sağlık ve Hayvancılık Bakanlığı Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul. 2) Özdemir, S. (2010) Sağlık ve Hayvancılık Bakanlığı Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul. 3) Özdemir, S. (2010) Sağlık ve Hayvancılık Bakanlığı Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul. 4) Özdemir, S. (2010) Sağlık ve Hayvancılık Bakanlığı Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul. 5) Özdemir, S. (2010) Sağlık ve Hayvancılık Bakanlığı Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

içindekiler

Veteriner hekimliğin sosyal medyası
www.facebook.com/hayvanciliktaperformans

6.200+ takipçi

Haber

Antibiyotik farkındalık
haftası mesajları

4

Haber

44

TVHB Merkez Konseyi, TBMM'de veteriner
hekimlerin sorunları için çözüm aradı

Haber

45

VİSAD, çalışma toplantısını Güneydoğu Anado-
lu Bölgesinde yaptı

Makale

46

Buzağı ishali

Haber

50

4. Ulusal 1. Uluslararası Koyun Keçi Sağlığı
Kongresi, K.K.T.C.'de gerçekleşti

Makale

Prof. Dr. Ayhan Baştan

58

İneklerde süt yapım miktarını etkileyen faktörler

Haber

62

Sağlıklı, doğal ve güvenli gıdaya ulaşmak büyük
bir sorun haline geliyor

Sahibi ve Yazı İşleri Md.

Aslan SARIZEYBEK 0532 425 90 93
performansdergileri@yahoo.com

Genel Koordinatör: Vet. Hek. Abdullah MERT

Sayfa tasarım grafik: Aslan SARIZEYBEK

Bölge temsilcileri:

Ankara temsilcisi:

Vet. Hek. Yeşim Yılmaz 0535 851 73 12

İzmir temsilcisi:

Vet. Hek. Hakan Boyar 0533 414 15 32

Burdur temsilcisi:

İsa Can Uyguralp 0546 546 30 15

Malatya temsilcisi:

Vet. Hek. Mehmet Erkan
Doğan 0532 626 90 42

Yönetim yeri:

Ağaoğlu My Town Sitesi A2 Blok D:35 Tepeüstü
Ümraniye - İstanbul 0216 / 650 17 63

Baskı yeri:

Ege Reklam ve Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti.
Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No:4/1 Ataşehir
İstanbul Tel: 0216 470 44 70

Sertifika No: 45604

Yayın türü:

Ulusal, süreli, aylık dergidir.

Dergimizde yayınlanan makalelerin
sorumlulukları yazarlarına aittir.

İzin alınmadan kullanılamaz.

Köşe

12

Yüce CANOLER Ziraat Yüksek Mühendisi
Üçüncü Tarım Şurası ve değerlendirmeler

Haber

18

Üçüncü Tarım Şurası'nda hayal kırıklığı!

Haber

20

Trouw Nutrition TR organizasyonu:
Ruminant Akademi ile yeni yaklaşımlar ve
çözümler

Röportaj

36

CowSignals Master Eğitmeni Joep Driessen:

"Öncelikle çiftçilerin ve danışmanların
gözlerini eğitmemiz gerekir"

I.Uluslararası Veteriner Klinik Yönetimi ve İşletmeciliği Kongresi

27-29 Şubat 2020
Radisson Blu Otel
Şişli/İstanbul

**Akılcı Yönetim ile
Verimli Klinikler**

I. International Veterinary
Practice Management and
Business Administration Congress

February 27-29 , 2020
Radisson Blu Hotel Şişli/İstanbul/Turkey

**Productive Clinics
with Rational Management**

Organizasyon

PCO Event

0850 221 86 48
www.pcoevent.com

www.veterinerklinikyonetimi.org

Ana Sponsorlar

hasvet®
eVet

Destekleyen Kuruluşlar

Basın Sponsorları

Performans

Antibiyotik farkındalık haftası

2019 yılı Antibiyotik Farkındalık Haftası (18-24 Kasım 2019) kapsamında Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği öncülüğünde ve mesleki sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler işbirliği ile “Bizler Farkındayız” temalı bir video kaydı (<https://www.youtube.com/watch?v=UVWyVNZKWTI>) oluşturuldu. Basın ve sosyal medya aracılığıyla paylaşılarak konunun önemi vurgulandı.

Prof. Dr. Ender Yarsan

(Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Başkanı) (Ankara Ünv. Veteriner Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı Bşk.)

Antibiyotikler; bakteriyel hastalıklarla mücadelede kullanılan etiyolojik tedavi ajanlarıdır. Bugün için gerek veteriner hekimlikte gerekse beşeri hekimlikte yaygın şekilde kullanılırlar. Veteriner Hekimlikte özellikle kullanılan ilaç grupları içerisinde ilk sırada yer alır. Öncelikle enfeksiyöz hastalıklarla mücadelede kullanılan antibiyotikler bunun yanı sıra;

Bakteriyel etkenin yayılmasının önlenmesi, Hastalıkların tedavisi, Profilaksi, Hastalıkların yayılmasını önleme, Zoonoz hastalıkların insanlara geçişini önleme, Yüksek kalitede ve güvenilir hayvansal gıda elde edilmesi ile Gıda kaynaklı hastalıklardan korunmadır.

EUROPEAN
ANTIBIOTIC
AWARENESS DAY

 A EUROPEAN
HEALTH INITIATIVE

BİZLER
FARKINDAYIZ

Ramazan Bayhan

VİSAD Başkanı

İnsanoğlunun en önemli, en yaşamsal buluşlarından biri olan antibiyotiklerin uzun yıllar hastalıklarla mücadele enstrümanı olarak kullanılabilmesinin iki temel şartı var; bunların birincisi mevcut antibiyotiklerin, uzun yıllar kullanılabilmesinin güvence altına alınması, ikincisi de değişen bakterinin gösterdiği dirence yeni moleküllerle karşı dirençle karşılık verilmesi. Mevcut moleküllerin uzun yıllar kullanılması noktasında sıkı sıkıya bağlı olmamız gereken bir prensip var. O da yalnızca ihtiyaç halinde ve sadece yetecek kadar prensibidir. Bizim antibiyotik kullanımını bu prensip çerçevesinde değerlendirmemiz halinde mevcut molekülleri uzun yıllar kullanmamız mümkün olacaktır. Diğer taraftan yeni molekül geliştirme noktasında ilaç endüstrisinin araştırma ve geliştirme faaliyetlerine yoğun ve aralıksız bir şekilde devam edebilmesi için alt yapının geliştirilmesi ve bilim insanlarının bu konuya yoğun bir şekilde eğilmesi şarttır.

BİLEŞİMİ:

Berrak, renksiz ve steril çözeltinin her ml'si;

L-Arginin HCl 50 mg

(41,3 mg L-Arginin'e eşdeğer)

Kalsiyum boroglukonat 50 mg

(4,15 mg Kalsiyum'a eşdeğer)

BÜYÜME ve VERİM FORMÜLÜ

- ✓ Genç Hayvanlarda Gelişimi Hızlandırır^{1,2}
- ✓ Canlı Ağırlık Artışı Sağlar^{1,2}
- ✓ Bağışıklık Sistemini Güçlendirir³
- ✓ Büyüme Hormonunu Stimüle Eder⁴

Prof. Dr. Cavit Kum

Adnan Menderes Üniv. Veteriner Fakültesi Dekan V.

Antimikrobiyal direnç; bakteri ve diğer mikroorganizmaların bir özelliği olup, ilacın kullanıldığı doz aralığında patojen mikroorganizma veya suşun ilaç tarafından etkilenmemesi olarak tanımlanır.

Antibiyotiklere dirençli bakterilerden kaynaklanacak şekilde AB ülkelerinde her yıl en az 25 bin; ABD’de ise en az 23 bin insan ölmektedir. “Eğer önlem alınmazsa, antibiyotik dirençli bakterilerden ileri gelen hastalıklardan kaynaklı ölümlerin 2050 yılında 10 milyona ulaşacağı” tahmin edilmektedir.

Dolayısıyla Antibiyotik direnci sadece bugünü değil, geleceği de ilgilendiren son derece önemli bir sağlık sorunudur.

Prof. Dr. Mustafa Tayar

Uludağ Üniv. Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi

Antibiyotiklere dirençli bakteriler bir yandan kendisine önceden etkili ilaçların etkinliğini ve sağaltımın yararlılığını azaltırken, bir yandan da hayvandan hayvana veya hayvandan insana geçen hastalıkların yaygınlaşmasına da yol açarlar. Bu yönden konu, halk sağlığı bakımından da son derece önemlidir. Dirençli bakteriler farklı yollarla çevreye yayılırlar. Bunlar;

Hayvansal ürünler, Dışkı ve benzeri hayvansal atıklar,

Kontamine su ve toprak, Hayvansal ürünlerin hazırlandığı kontamine yüzeyler ile insanların seyahat etme kolaylığı ve sıklığıdır.

Prof. Dr. Belgin Sarımehtemloğlu

Ankara Üniv. Veteriner Fakültesi Dekanı

Günümüzde tüm dünyada gizli bir salgın olarak yayılan antimikrobiyal direncin; küresel bir halk sağlığı sorunu olduğu, Tıp ve Veteriner otoriteleri tarafından kabul edilmektedir. Bu kapsamda olacak şekilde tüm dünya devletleri, uluslararası insan, hayvan sağlığı ve gıda-tarım kuruluşları, üniversiteler ve toplum yararına çalışan organizasyonlar, sorunun yayılmasını önlemek ve oluşumunu yavaşlatmak amacıyla çalışmalar yürütmektedir.

Ziver Şahin
Serbest Veteriner Hekim, Bursa

Antibiyotiklerin bilinçli kullanımındaki temel ilkeler şunlar olmalıdır;

Hastalığın kesin tanısı, teşhisi yapılmalı ve antibiyogramdan bu sebeple yararlanılmalıdır,

Antibiyotikler etki spektrumuna göre seçilmeli, antagonist ve sinerjistik durumları takip edilmeli, sahada direnç oluşup oluşmadığı aynı zamanda gözlemlenmelidir,

Antibiyotiklerin dozu, kullanım süresi, arınma süresi de ayrıca önem arz eder,

Kullanılan antibiyotikler mutlaka reçetelendirilmeli ve kayıt altına alınmalıdır.

Gökhan Özdemir

İzmir Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası Başkanı

Antimikrobiyal direncin önlenmesi noktasında Veteriner Hekimliği yönüyle yapılabilecek uygulamaları ana başlıklar halinde listeleyecek olursak;

Antibiyotikler, hayvanlara sadece veteriner hekimlerin kontrolü altında verilmeli,

Antibiyotik ihtiyacını azaltmak için hayvanlar aşılanmalı ve gerekirse antibiyotiklere alternatif uygulamalardan da yararlanılmalı,

Hayvansal ve bitkisel kaynaklı gıdaların üretim ve işlenmesindeki tüm aşamalarda iyi uygulamalar teşvik edilmeli ve uygulanmalı,

Çiftliklerde hastalıkları engellemek için biyogüvenlik tedbirleri, hijyen şartları ve hayvan refahı geliştirilmelidir.

Loğman Aslan

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yabancı Hayvanları Koruma Merkezi Müdürü

Antimikrobiyal direnç insan, hayvan tüm canlıların sağlığını tehdit etmektedir. Bu tehdidin önlenmesinde en önemli yaklaşımlardan birisi de kuşkusuz Ulusal düzeyde İzleme Planlarının oluşturulmasıdır. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı'nın koordinasyonunda olacak şekilde ve Tarım ve Orman Bakanlığının da paydaşları arasında yer aldığı "Ulusal Antimikrobiyal Direnç Sürveyans Sistemi (UAMDSS)" oluşturulmuştur. Bu sistem; veteriner hekimliği alanında da kısmen başlatılmıştır; uygulama yaygınlaştırılmalı ve hedef mikroorganizmalardaki dirençlilik durumu surveyans programları ile belirlenmelidir.

Prof.Dr. Turan Civelek

Afyon Kocatepe Üniv. Veteriner Fakültesi Dekanı

Antimikrobiyal direncin önlenmesindeki en önemli yaklaşımlardan birisi de; kuşkusuz bu ilaçların akılcı kullanımı ve kontrolüdür. Bu kapsamda olacak şekilde; hayvan sağlığı hizmetlerinde kullanılacak ilaçlar için e-Reçete sistemine geçilmesi kararlaştırılmış ve uygulama Veteriner Hekimliği için olacak şekilde zorunlu hale getirilmiştir. Amaç, kullanımında kayıt ve denetimi de sağlayacak niteliktedir.

Kemal Altıntaş

Serbest Veteriner Hekim, Danimarka

Veteriner hekimlikte antibiyotik kullanımı; geniş bir çerçevede ele alınmalı ve hayvan ıslahı, hayvan refahı, hijyen, besleme ve aşılama sistemlerinden ayrı olarak düşünülmemelidir. Antibiyotik gereksinimi için hastalıklar sürekli olarak kontrol edilmeli ve antibiyotik kullanımının yanı sıra bütüncül (holistik) yaklaşımlarda bulunmalıdır. Hedef; antibiyotiklerin sağaltıcı etkisini yükseltmek ve dirençli mikroorganizmaların oluşumunu en aza indirmek olmalıdır.

Doç.Dr. Levent Altıntaş
Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği

Bizler, Veteriner Hekimler olarak; antibiyotiklere karşı direnç gelişiminin önlenmesinde aktif rol alan kurumlar içerisinde belki de en önemli meslek grubunu oluşturmaktayız.

Unutmayalım ki; İnsan hekimliği, Veteriner hekimliği yanında okyanusa karşı açılan bir iç deniz gibidir. Ve hekimliğimizde kullandığımız en etkili silahlarımızdan biri de antibiyotiklerdir.

Ali Eroğlu
Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı

Antimikrobiyal Direnci önleme noktasında yapılacak çalışmalar “TEK SAĞLIK YAKLAŞIMI” içerisinde ele alınmalı, yürütülecek çalışmalar bir merkezde toplanarak “KOORDİNASYON” sağlanmalıdır. Sorun, kısa vadeli bir yaklaşımla çözülebilecek nitelikte değildir. Dolayısıyla uzun süreli mücadeleyi hedef alacak bir “KARARLILIKLA” çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

Enfeksiyon önleme ve kontrol tedbirlerinin politikaları, programları ve uygulanması etkin kılınmalı, kaliteli ilaçların uygun bir şekilde kullanılması ve satışı düzenlenmeli ve teşvik edilmeli, bu konuda bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Bu anlamda özellikle yetkili ve güçlü bir veteriner otoritesi oluşturulmalıdır.

**FARKINDA OLALIM
BİLİNÇLİ KULLANALIM**

14. TÜYEM
ULUSLARARASI YEM KONGRESİ
VE YEM SERGİSİ

Yem Sektörünün Buluşma Noktası

19-22 Nisan 2020

Limak Deluxe Kıbrıs

LIMAK
CYPRUS | DELUXE HOTEL

www.tuyem.com

ÜÇÜNCÜ TARIM ŞURASI VE DEĞERLENDİRMELER

Yüce CANOLER
Ziraat Yüksek Mühendisi
yucecanoler@gmail.com

Şura kelimesinin sözlük anlamı, “istişare meclisi” “büyüklerin istişare için toplanma yeri” ve “danışan kimseye fikrini söyleyip onu yönlendirmek” olarak özetlenebilir. Milli Eğitim Şurası, Sağlık Şurası gibi örnekleri mevcuttur. Tarım Şurası da diğer şuralar gibi konunun uzmanı, yetkili kişilerin bir araya gelmesiyle oluşan istişare kurulunun adıdır. Yapacağı tespitler, alacağı kararlar ve ileri süreceği öneriler istişare niteliğinde olup karar merciini bağlamaz. İdari makamları bilgilendirmek ve uygun koşullarda yönlendirmek amacını taşır. Bu prensipler ışığında geçmişte yapılan iki tarım şurasını kısaca hatırlayalım;

İlk Tarım Şurası

1999 tarihinde zamanın Tarım ve Köyişleri Bakanı merhum Mustafa TAŞAR ilk Tarım Şurasını yapmıştı. Sayın TAŞAR “40 yıldır yapılamayan Tarım Şurasını ben gerçekleştireceğim” diye inat etmeseydi belki de hiçbir zaman Şura toplantısı olmayacaktı. Sn. Mustafa TAŞAR ilk Tarım Şurası sonuç bildirgesi açıklama törenine katılan zamanın Cumhurbaşkanlığı merhum Süleyman DEMİREL’e orijinal bir çoban kepeneğini “Çoban Sülü” lakabına nazire olarak elleriyle giydirmişti.

İkinci Tarım Şurası

2004 yılında zamanın Tarım ve Köyişleri Bakanı Prof.Dr. Sami GÜÇLÜ tarafından organize edildi. Şuranın yapıldığı 4 gün süresince toplantıları çok yakından izleyen Sn. GÜÇLÜ sonuç bildirgesinin hazırlandığı son gün sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları mensuplarıyla geniş katılımı özel toplantılar yapmış, hatta o gece tüm temsilcilerin otelde konaklamasını temin ettiği için gece geç saatlere kadar toplantılara devam etmişti.

Her iki Tarım Şurasına da Besd-Bir’i temsilen katılan gruplarda ben de

vardım. Çalışmaların her aşamasında harcadığımız gayret ve çabalarımızla tavukçuluk sektörünün gereksinimlerinin ve önerilerinin raporlarda yer almasını büyük ölçüde sağladığımı söyleyebilirim. Üçüncü Tarım ve Orman Şurasına emekli olmam nedeniyle ben katılamadım ama oğlum ve meslektaşım Özhan CANOLER Pancar Kooperatifleri Birliği (Pankobirlik) temsilcisi olarak toplantılarda katkı sağlamaya devam etmiştir.

Üçüncü Tarım Şurası

15 senelik bir aradan sonra 2019 Kasım ayında gerçekleştirildi. Bu defa Bakanlığın değiştirilen ismine paralel olarak çalışmanın ismi Tarım Orman Şurası olarak yenilendi. Bakanlık üçüncü şura ön hazırlık çalışmalarına 2019 Temmuz ayında başladı. Tarım sektörü ile ilgili olarak çalışan resmi ve özel kuruluş yetkilileri, ilgili Sivil Toplum Kuruluşlarının temsilcileri başta olmak üzere tarımsal faaliyetin tüm paydaşlarının katılımıyla gerçekleştirilen

ilk toplantı sonrasında konularına göre 21 Çalışma Grupları oluşturuldu. Ayrıca Şura adına kurulan web sayfasına "Görüşünü bildir" çağrısı yapan bir bölüm eklenerek ilgili herkesin serbest olarak şuraya katkıda bulunabileceği bir platform oluşturuldu. Yazının hazırlandığı tarihte bu platforma gelen görüşlerin sayısı 23 bini aşmıştı. Cumhurbaşkanının açıklamasına göre görüş bildirenlerin sayısı 50 binin üzerinde olup 81 ilde düzenlenen toplantılara katılanlarla beraber 3.şura çalışmalarına katılanların 7 bin kişiyi aştığı belirtilmiştir. Bu büyük organizasyonun sponsorları olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile TC Ziraat Bankası görülmekle birlikte Bakanlığın daveti üzerine Sivil Toplum Kuruluşlarının da büyük katkılarının sağlandığı bilinmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere oluşturulan 21 Çalışma Grubun tarafından Temmuz ayından bu yana yapılan 150'yi aşkın toplantı sonucunda raporlar düzenlendi. 18-21 Kasım tarih-

leri arasında yapılan 3.Tarım Orman Şurası genel kurulunun ilk 3 gününde hazırlanan raporlar görüşülerek son şekli verildi. Buna göre Şura sonuç bildiri metni oluşturularak 21 Kasım'da Cumhurbaşkanlığı Sarayı Millet Kültür ve Kongre Merkezi salonunda bizzat Sayın Cumhurbaşkanı tarafından kamuoyuna sunuldu.

Açıkladığımız yolu izleyerek yapılan çalışmalar sonucu ortaya konulan tespit, görüş ve önerilerden hareketle tarım orman ve hayvancılığın önce 5 yıllık sonra 25 yıllık yol haritası belirlendi. Böylece Türk tarımının ve ormancılığının kısa, orta ve uzun vadeli strateji önerileri ortaya çıkmış oldu.

3. Şura hakkında ilk değerlendirmeler

Kamuoyuna 60 madde halinde sunulan "Şura sonuç bildirisinde" belirtilen tespit ve öneriler son derece yüzeysel olup detaylar hakkında fikir sahibi olmaya olanak vermemektedir. Sonuç bildirisinin metninin bile birkaç sayfa tuttuğunu dikkate alırsak 21 çalışma ra-

MEMEYİ SAĞLIĞINA KAVUŞTURUN

Lactosef & Kurusef
Sağmal Dönem Kuru Dönem

Her 10 g'lık enjektörde
200 mg Sefapirin
aktivitesine eşdeğer
Sefapirin sodyum
bulunur.

Her 10 g'lık enjektörde
300 mg Sefapirin
aktivitesine eşdeğer
Sefapirin benzin
bulunur.

poruna özet olarak dahi değinmek, bize ayrılan sayfalar çerçevesinde mümkün olmayacaktır. Zaten internet ortamında yaptığım araştırmada söz konusu raporlara ulaşamadım. Bu durumda çalışmalara katılanların ve açıklama yapan kişi ve kuruluş yetkililerinin basına yansıyan açıklamalarını sizlerle paylaşmakla yetineceğim.

● Tarım Şurası'na neden gerek duyuldu? Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından özel bir şirkete hazırlatılan "Tarımda Milli Birlik Projesi", Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a sunulacak ve kamuoyuna açıklanacaktı. Sunumdan bir hafta önce 17 Nisan 2019'da DÜNYA Gazetesi'nde proje bütün detayları ile yayınlandı. Haber üzerine sektörün her kesiminden büyük tepkiler geldi. Sektör temsilcileri Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'a ulaşarak bu projenin ülke tarımına büyük zarar vereceğini anlattılar. Bunun üzerine Sayın Erdoğan, Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli'yi çağırarak sektörün görüşleri alınmadan hazırlanan bu projenin uygulanmama çağını söyledi ve 25 Nisan'da yapılacak sunumu iptal etti. Bakan Pakdemirli, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşmesinden sonra 15 yıldır yapılmayan Tarım Şurası ile sektörün tarıma ilişkin görüşünü alacaklarını açıkladı. Tarım Şurası'nın yapılmasının nedeni bu projeye olan tepkiydi. (Dünya Gazetesi Yazarı Ali Ekber Yıldırım)

● "Tarımda Milli Birlik Projesi" özetle, tarımsal yapının tümüyle değiştirilmesini, Tarım Bakanlığı taşra teşkilatının tümüyle kapatılarak Semerat Holding adında bir holdingin kurulmasını, Toprak Mahsulleri Ofisi, Et ve Süt Kurumu gibi kurumların bu holdingin iştiraki olması öngörülmüyordu. Holding'in ortakları arasında yerli ve yabancı şirket isimleri sayılıyordu. Diğer tarafta, tarımdaki bütün birlikler, kooperatifler kapatılarak yerine Türkiye Milli Kooperatifi kurulacak. Çiftçilerin bu kooperatife üye olmaları zorunlu olacaktı. Çiftçiler üretecek, holding pazarlayacak ve Türkiye tarımı kurtulacaktı. Semerat Holding gündeme gelecek mi? Tarım Şurası çalışmaları sırasında sektördeki en büyük endişe, bu şuranın Tarımda Milli Birlik Projesi'ni uygulama zemini hazırlığı olarak kullanılmasıydı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a "Tarım Şurası ile sektörün görüşünü aldık" denilerek proje yeniden gündeme getirilecek endişesi var. (Dünya Gazetesi Yazarı Ali Ekber Yıldırım)

● TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Özden Güngör de yapılan toplantılar sırasında, Tarımda Milli Birlik Projesine istişare kılıfı hazırlamak amacıyla 3.Şura toplantısının devreye sokulmuş olmasından duydukları endişeyi dile getirmiştir.

● Komisyon çalışmaları sırasında, Beş Yıllık Kalkınma Planları halen yü-

rürlükte olmasına rağmen Tarım ve Ormancılık sektörleri konusunda yeniden 5 yıllık ve takiben 25 yıllık projeksiyonun nasıl planlanacağı, Kalkınma Planından bağımsız bir yaklaşımın yaratacağı çelişkinin nasıl karşılanacağı konusunda katılımcılarda yaygın olarak endişeler mevcuttu.

● Tarım Şurası çalışma gruplarında görev alanlardan bazıları Dünya Gazetesi'ni arayarak, katıldıkları toplantılarda konuşulan konularla kendilerine gönderilen raporlar arasında ciddi farklılıklar olduğunu belirtmişler, bazıları "bizim konuştuğlarımızı raporda göremedim" bazıları da "konuştuklarımızın sadece yüzde 20'si rapora yansımış" serzenişinde bulunmuşlardır. (Dünya Gazetesi Yazarı Ali Ekber Yıldırım)

● Birkaç raporu okudum. Bunlardan birisi Tarımsal Yapı ve Dönüşüm Grubu (1.Grup) Raporu. Raporda çok çarpıcı görüşler var. Yazılanlara bakılırsa adı Semerat Holding olmasa da tarıma şirket modeli getirilmek isteniyor. (Dünya Gazetesi Yazarı Ali Ekber Yıldırım)

● Raporların katılımcı görüşlerini yansıtmadığı iddia edilmiştir. (Dünya Gazetesi Yazarı Ali Ekber Yıldırım)

● Sonuç bildirgesindeki 60 maddenin 15 maddesi 15 yıl önce yapılan 2.Tarım

“Sonuç bildirgesindeki 60 maddenin 15 maddesi 15 yıl önce yapılan 2.Tarım Şurası sonuç bildirgesindeki maddelerle örtüşüyor. Tarımın yapısal sorunları olarak nitelendirebileceğimiz konuların çok önemli bir kısmı ya aynen duruyor ya da yeterince çözüm sağlanamadığı görülüyor”.

Şurası sonuç bildirgesindeki maddelerle örtüşüyor. Tarımın yapısal sorunları olarak nitelendirebileceğimiz konuların çok önemli bir kısmı ya aynen duruyor ya da yeterince çözüm sağlanamadığı görülüyor.(Yeni Şafak Gazeteci Yazar. Şahap Kavcıoğlu)

●Jeopolitik riskler öngörülerek yurt dışında arazi kiralama uygulamasının devamı önerilmiş. Geçtiğimiz dönemde Sudan’da 8 milyon dekar arazi kiralanmış. Oysa ülkemizde 34 milyon dekar tarım arazisi boş bırakılmış. Bu çelişkili durumun devam etmesi şura kararları arasında yer almaktadır. (Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal)

●Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu yaptığı açıklamada; “Somut hiçbir adım göremedik. Alınan bazı kararların tavsiye niteliğinde olduğunu, bağlayıcı bir özelliğinin olmadığını gördük. Çiftçi borcunun yeniden yapılandırılması, taksitlendirilmesi ve desteklemelerle ilgili hiçbir şey duymadık. İthalatçılık bitecek, Türkiye yeniden ihracatçı bir ülke olacak gibi konular bu şurada konuşulmadı. Bazı kararlar da sadece başka ülkelerden toprak kiralanmasına devam edileceği söylendi. Türkiye Cumhuriyeti’nde işlenmeyen, boş kalan 40 milyon dekarlık arazi varken neden başka ülkelerin topraklarının kiralanması konuşulur? Şurada alınan önemli, olumlu, düzenleyici ve yapılandırıcı bir karar yok. Dilek ve temennilerden ibaret bir şura geçirdik. Desteklemeler ile ilgili bir karar yok. Tarım sayımına gerek var.

Türkiye’de 2001’den beri tarım sayımı yapılmıyor. Bunun yapılmak istenmesi olumlu olarak karşılanabilir. Biz orada bir üretim planlamasına geçelim gibi bir fikir ve bunların planlamasını da görmek isterdik. Türkiye’nin birkaç yıllık tarım politikası ne olacak, desteklemeler nasıl olacak, bunlar konuşulmadı.

●TZOB Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Darcan: “Çiftçimizin tedirginliği biraz kırıldı. Çiftçinin beklediği konular şurada görüşüldü. Aile işletmelerinin korunması, sulama yatırımlarının devam etmesi ve kooperatifçilik faaliyetleri hakkında konuşuldu. Ülkemiz genelinde yaşanan en büyük sorunların başında kooperatifçilik gelmektedir. Çünkü üretim ve tüketim arasındaki dengeyi kooperatifler ve birlikler sağlayabilir. Türkiye’deki tüm çiftçilerin kısa vadede beklediği olay, borç yapılandırmasıdır. Ama tarım şurasında bu konuda herhangi bir şey çıkmadı. Çiftçilerimizin borcu şu anda çok fazla. Bundan ötürü de çiftçimiz borç yapılandırmasını bekliyor. Faizlerin silinip, borçların 5 yıl eşit taksitlere yayılması, çiftçiyi biraz olsun rahatlatmış olacak. Ayrıca, çekilecek kredilerin de genişletilmesi gerekiyor.

●Şura kararlarının daha anlaşılabilir olması için fazla detaya girmeden, teknik hedefleri ortaya koyan maddeler oluşturulmalı. Aile işletmeleriyle ilgili ayrı maddeler olmalı.(Tarımdan Haber Basın Bildirisi Ekrem Eraslan)

●Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Ali Eroğlu’nun görüşü ise şöyledir; 3.Tarım Orman Şurası’nın sonuç bildirgesinde yayınlanan altmış maddenin on üçü direkt olarak hayvancılığımız ile ilgilidir ve bir öncekine göre daha kapsamlıdır. Sayın Bakanın ifade ettiği yol haritasını ve eylem planını bekliyoruz. Umarız, bir önceki şuranın aksine bu şuranın sonuçları dikkate alınır, kısa süre içerisinde eylem planı ortaya konulur ve çalışmalar başlar.

3. Tarım Orman Şurası için erişebildiğim leyhte ve aleyhte görüşleri burada kesiyorum. İlerleyen zaman içinde daha fazla değerlendirme görmek mümkün olacaktır. Ancak değerlendirmelerin birçoğunda kararların bağlayıcı olmaması eleştiriliyor. Yazımın giriş paragrafında belirttiğim gibi Şura kararları bağlayıcı değil tavsiye niteliğindedir. Dolayısıyla Şurada alınan kararlar resmi otorite tarafından benimsenip uygulamaya konması halinde sonuç alınması beklenmelidir. Devlet yetkililerinin şura tavsiye kararlarına uygun politikaları benimsemesi beklenmelidir. Bunun aksine resmi makamlar tavsiye kararlarına uymayan politikaları da tercih edebilirler. Her iki durumda da karar mercii amacına ve politikasına uygun olanı seçmekte serbesttir.

3.Tarım Orman Şurası karar ve önerileri tarım camiamıza ve tüm milletimize hayırlı olsun.

Tarım Orman Şurası'nda hayal kırıklığı!

Büyük umutlarla yapılan Tarım Orman Şurası, tarım camiasında büyük bir hayal kırıklığına neden oldu. Tarım Orman Şurasının tarım camiasının beklentilerini karşılayıp karşılamadığına yönelik yapılan ankette çarpıcı sonuçlar çıktı. Ankete katılanların yüzde 60'ının 'Beklentilerden uzak' ve 'Hiçbir beklentiyi karşılamadı' cevabını vermesi tarım camiasında yaşanan hayal kırıklığını gözler önüne koydu.

"Tarımdan Haber tarafından yapılan ve büyük bir ilgiyle takip edilen 'Tarım Orman Şurası ve alınan kararlar tarım camiasının beklentilerini karşıladı mı?' başlıklı anket çalışmasından çarpıcı sonuçlar çıktı. Ankete katılanların yüzde 60'ı hayal kırıklığını ortaya koyarken, yüzde 24.7'si de tarımda yaşanan sorunların şura ile çözülmesinin mümkün olmadığını beyan etti".

'Tarım Orman Şurası ve Alınan Karar-

lar Tarım Camiasının Beklentilerini Karşıladı mı?' sorusuna ankete katılanların yüzde 31.4'ü 'Beklentilerden Uzak' cevabını verirken, yüzde 27.9'u 'Hiçbirini Karşılamadı' cevabını verdi. Tarım camiasının yüzde 24.7'si de 'Bu Şura Çözüm Değil' görüşünde.

YÜZDE 100 KARŞILADI DİYENLERİN ORANI SADECE YÜZDE 2.4 OLDU

Tarım Orman Şurası ve alınan kararların tarım camiasının beklentilerini yüzde 100 karşıladı diyenlerin oranı ise sadece yüzde 2.4 oldu. Beklentilerin yüzde 20'sini karşıladı diyenlerin oranı ise yüzde 7.6 çıktı.

Bu sonuçlara göre, ankete katılan bin 350 kişiden yüzde 83.9'unun büyük bir umutla yapılan Tarım Orman Şurası'nın ve alınan kararların tarım camiasının beklentilerini karşılamadığı ve bu şuranın çözüm olmayacağı

ANKET SONUÇLARI

Tarım Orman Şurası ve alınan kararlar tarım camiasının beklentilerini karşıladı mı?

Yüzde 100 karşıladı	2.4%
Yüzde 70'ini karşıladı	2.6%
Yüzde 50'sini karşıladı	3.5%
Yüzde 20'sini karşıladı	7.6%
Hiçbirini karşılamadı	27.8%
Beklentilerden uzak	31.4%
Bu şura çözüm değil	24.7

Kullanılan oy sayısı 1355

görüşünde yoğunlaşması dikkat çekti.

TARIM ORMAN ŞURASINA YÖNELİK BÜYÜK BEKLENTİYİ ORTAYA KOYDU

Ankete katılanların yarıdan fazlasının 'Beklentilerden Uzak' ve 'Hiçbirini Karşılamadı' cevabında yoğunlaşması aslında Tarım Orman Şurasına yönelik tarım camiasında ciddi bir beklenti olduğunu ancak yapılan şuranın ve alınan kararların bu beklentiyi karşılamadığını ortaya koydu.

TARIM CAMİASI HÜKÜMETTEN ŞURA DIŞINDA KARARLAR BEKLİYOR

Diğer yandan, 'Bu Şura Çözüm Değil' cevabını verenlerin oranının da yüzde 24.7 ile hiç de azımsanmayacak bir oranda çıkması da dikkat çekti. Buna göre, tarım camiasında hükümetten sektördeki sorunlara karşı şuranın dışında bir beklentinin de olduğunu gösteriyor.

reprodAction™

Etkin Reprodüksiyon

PRID-DELTA™: Intravaginal Araç Progestagen **BİLEŞİMİ:** Her araçta, 1,55 g Progesteron - **Ovarelin™:** Enjeksiyonluk Çözelti GnRH Analogu **BİLEŞİMİ:** 1 ml'sinde 50 mcg Gonadorelin diasetat tetrabidrat - **Enzaprost™-T:** Enjeksiyonluk Çözelti Sentetik Prostaglandin **BİLEŞİMİ:** 1 ml'sinde, 5 mg dinoprost (trometamol olarak). Detaylı bilgi için Veteriner Hekiminize danışınız.

Trouw Nutrition TR organizasyonu:

Ruminant Akademi ile yeni yaklaşımlar ve çözümler

Trouw Nutrition TR tarafından düzenlenen ve ruminant sektör paydaşlarını bir araya getiren "Ruminant Akademi"; 3-6 Kasım 2019 tarihleri arasında Papillon Zeugma Otel'de, aralarında sektörel dernekler, basın mensupları, akademisyenler, yem fabrikaları ve çiftlik işletmecileri ile çalışanlarının bulunduğu yaklaşık 250 kişinin katılımı ile gerçekleştirildi. Bu yıl da Ruminant Akademi'de, paneller ve çalıştaylar vasıtasıyla pek çok sektörel konuda yeni yaklaşımlar ve çözümler ele alındı.

Trouw Nutrition TR Genel Müdürü Ögüt Köse açılış konuşmasında, yapısal iyileştirmeler, üretim verimliliğinin artırılması ve ürün kalitesinin yükseltil-

mesinin, tarım ve hayvancılık için öneminden bahsetti. Küresel anlamda hayvancılık ve yem endüstrilerinin iş yapış biçimlerinin değişimine değinen Köse, bu dönüşümü yakalayabilmek ve gelişim hedeflerine ulaşabilmek için Trouw Nutrition olarak insana, teknolojiye ve yeni ürünlere gerekli yatırımları yapmaya devam edeceklerini belirtti. Konuşmasında ayrıca, özel sektör ve kamu işbirliğinin geliştirilmesi ve kurumlar arası iletişimin güçlendirilmesi adına bundan sonra her organizasyonda bir üniversite ile işbirliği içinde Akademi çalışmalarını yürüteceklerini ifade etti.

250 kişinin katıldığı Ruminant Akademi'de bilimsel sunumlar ile yeni yaklaşımlar ve çözümlere yönelirken oluşturulan takımlar ile rekabet halinde birbirleri ile yarıştılar.

CowSignal kitabı ile tüm dünyada tanınan ve eğitim programları veren Joep Driessen, inek sinyallerini kendine özgü sunumları ile anlatarak katılımcıların ilgisini çekti.

Sunumlar sonrasında Eile van der Gaast, Evelien van Donselaar ve Joep Driessen, Prof. Dr. Sakine Ylçın moderatörlüğünde bir panel gerçekleştirildi

Eile van der Gaast

Açılış konuşmasını takiben, akademik oturumlar, Trouw Nutrition Genç Ruminant Global Ürünler Müdürü, Eile van der Gaast'ın, "Lifestart buzağı besleme modelinin ileriki dönem performans ve karlılığa etkisi" konulu sunumu ile başladı. Buzağı beslemenin önemine ve ilerleyen dönemlerdeki verim ve performansa olan etkilerine detaylı olarak değinildiği sunumun

ardından, çiftliklerde göz ardı edilen ancak oldukça önemli olan mikotoksin problemi ele alındı.

"TMR'deki gizli düşman, mikotoksin!" başlığı altında ele alınan "Toplam rasyonda (TMR) mikotoksin kontaminasyonu, performansa etkisi, tespiti ve yönetimi" konulu sunumda, Selko Yem Güvenliği Global Program Yöneticisi

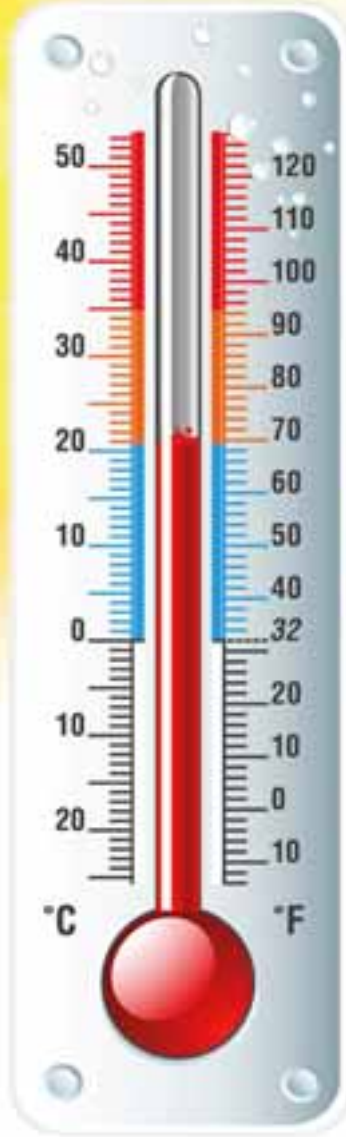
Evelien van Donselaar

Evelien van Donselaar mikotoksinin önemini vurguladı.

Beslemenin yanında yönetimin de oldukça önemli olduğu hayvancılık sektöründe, işletmelerde hayvan davranışlarının yorumlanması ve gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik olarak yapılan CowSignals sunumu, CowSignals, Master Eğitmeni Joep Driessen tarafın-

Sıcaklık yükseliyor...

Levucell SC
Rumen Specific Yeast

LEVUCELL SC sıcaklık stresi döneminde süt üretimini maksimize eder

Sıcaklık stresi süt ineklerinin performansını olumsuz etkiler

Sıcaklık stresinin inek başına 400 €'nın üzerinde para kaybına neden olabileceğini biliyor muydunuz? Sıcaklık stresinin en önemli sonuçları; süt üretiminde düşüş (%35'e kadar), rumende fonksiyon bozukluğu ve üreme oranlarındaki azalmadır. Yüksek çevre sıcaklığı ve nemin birlikte etkisi ineklerdeki sıcaklık stresinin seviyesini artırır. Yeni araştırmalar, 20° C'nin üzerindeki sıcaklıklar ve % 50 bağıl nemin süt sağlarının konfor seviyesini etkilediğini ve süt verimini düşürdüğünü göstermiştir.

Sıcaklık stresi altında dahi Levucell SC yemden yararlanmayı ve yüksek yem maliyetlerinde karlılığı artırır.

- Süt verimi: +1.1 ila 2.4 litre/inek/gün
- Yemden yararlanma oranı: %7'ye iyileşme, +120 gr süt/kg/kuru madde alımı
- Rumen pH'sını optimize eder (asidozis riskinde azalma)
- Levucell SC, INRA (Fransa) işbirliği ile, Saccharomyces cerevisiae I-1077'den elde edilmiş rumene özel canlı mayadır.

LALLEMAND

trouw nutrition
a Nutreco company

dan interaktif olarak yapıldı.

Akademik'in ikinci günü, kuru dönem beslemesinde önem taşıyan iz mineral kullanımının önemi ve bu alandaki yeni gelişmeler ile başladı. "Kuru dönemde iz mineral beslemesinin doğum sonrası kuru madde tüketimi, süt verimi ve üreme performansı üzerindeki etkileri" konulu sunum **Eile van der Gaast** tarafından gerçekleştirildi.

Süt sığırlarının yanı sıra besi sığırlarındaki gelişmelere de yer verilen akademik platformda, Norel firmasında Ruminant Ürün Müdürü olarak görev yapan **Leandro Royo Volta**, "Malik asit

ve malik asit tuzlarının, besi sığırlarının performansı üzerindeki etkileri" konulu sunumu ile katılımcıları bilgilendirdi. Çiftliklerde ve ticari yem fabrikalarında uzun yıllardır kullanılan mayalar hakkındaki bilgilerin tazelenmesi ve eksik noktaların tamamlandığı "Mayalar hakkındaki bilinmeyenler" başlıklı panelde, "Bütün mayalar aynı mıdır?" konusu ile ele alındı.

Lallemand firmasında Ruminant Teknik Destek Müdürü olarak görev yapan **Roel Baakman** tarafından yapılan sunumda, katılımcılar mayalar hakkındaki sorulara yanıt buldu.

Katılımcılar, paneller sonrasında gerçekleştirilen çalıştaylarda, panellerde sunulan proje ve uygulamaları birebir görme ve uygulama şansını yakaladı.

Paneller ve çalıştaylar sonrasında ise takımlara ayrılan katılımcılar, akademik bilgiler ile zenginleştirilmiş oyunlar ile eğlenirken bilgilerini de tazelediler. Akademik oyunlar çekişmeli ve heyecanlı anlara sahne oldu. Oyunlarda ve çalıştaylarda iki gün boyunca toplanan puanlar ile belirlenen akademik oyunlar şampiyonu, kupayı gala gecesinde gerçekleştirilen tören ile teslim aldı.

Trouw Nutrition TR Genel Müdürü Öğüt Köse açılış konuşmasında.

Sunumlardan sonra gerçekleşen panelde, konuşmacılara birer plaket takdim edildi.

Norel firmasında Ruminant Ürün Müdürü olarak görev yapan Leandro Royo Volta, "Malik asit ve malik asit tuzlarının, besi sığırlarının performansı üzerindeki etkileri" konulu bir sunum gerçekleştirdi.

Lallemand firmasında Ruminant Teknik Destek Müdürü olarak görev yapan Roel Baakman tarafından yapılan sunumda, katılımcılar mayalar hakkındaki sorulara yanıt buldu.

Evelien van Donselaar

"Buzacağı yetiştirmek ciddi bir iştir"

"TMR'deki gizli düşman, mikotoksin!" başlığı altında ele alınan "Toplam rasyonda (TMR) mikotoksin kontaminasyonu, performans etkisi, tespiti ve yönetimi" konulu sunumda, Selko Yem Güvenliği Global Program Yöneticisi Evelien van Donselaar mikotoksinin önemini vurguladı.

Donselaar, "Buzacağı yetiştirmek ciddi bir iştir. Üretim maliyetinin %10-15'i dir. İyi bir mama beslemesi buzağının metabolik gelişimini değiştirir. Buzacağının iyi yetiştirilmesi entansif sistemlerde inek performansını geliştirerek; daha üstün fertilitite, erken tohumlama/buzagılama, daha fazla süt, daha iyi kondisyon skoru, daha az kesime gönderme faydalarını sağlar" dedi.

anadolu

Yeni Bir Sayfa Açtık..!

ABS / GENUS Türkiye Tek Yetkili Distribütörü Anadolu Hayvancılık
Anadolu Hayvancılık San.ve Tic.A.Ş.
Küçükyalı İş Merkezi Girne Mah. İrmak Sok. G-Blok No:38 34852 Maltepe / İstanbul / Türkiye
Tel: (0216) 417 52 52 - 489 84 83 Fax (0216) 417 28 84 www.anadoluhayvancilik.com

Trouw Nutrition TR Ekibi, Ruminant Akademinin başarılı bir organizasyon olmasında büyük pay sahibiler.

anadolu

Montbeliarde

Ruminant Akademi'de Çalıştaylar:

Çalıştaylarda pratik kazanımlar:

Çalıştaylar, Akademi'nin önemli bir parçası. Çalıştaylar sayesinde katılımcılar farklı uygulamalar üzerinde pratik kazanabiliyorlar. Panel konularına paralel olarak geliştirilen Çalıştaylar, aynı zamanda panel konularının daha net anlaşılmasını sağlama- yı amaçlıyor. Takımlar, sorulan soruları doğru olarak yanıtladıklarında puan kazanıyorlar. Her puan şampiyonluk için önem taşıyor ve heyecanlı bir ortam sağlanmış oluyor.

SenseHub Yeni Nesil İnek Takip Sistemi, şimdi Genç Sürü Yönetim Uygulaması ile birlikte

YENİ NESİL İNEK TAKİP SİSTEMİ

Sürünüzdeki her hayvandan (buzağı, düve, sağmal), tüm hayatları boyunca ve laktasyonun her evresinde (fresh, kuru, transition) bilgi almak ve gerekli durumda müdahale etmek için geliştirilmiştir.

Farklı tip tasma modelleri, uygulama seçenekleri ve ödeme plan alternatifleri ile sürünüzdeki tüm hayvanları doğumdan sürüden ayrılana kadar takip edebilirsiniz.

- Sağmal sürüde gebelik oranlarını geliştirir, geviş ile sağlık sorunlarını erken tespit eder, grup rutin ve sıcaklık stresi takibi ile karlılığınızı arttırabilirsiniz
- Düveler için geliştirilen uygulama ile, düve popülasyonunun konsepsiyon oranını artırır, sağlıklı bir sağmal sürecine geçişini takip edebilirsiniz.
- 6 aya kadar buzağlarınızda, genç sürü yönetim uygulaması ile doğum sonrası yaşanan problemleri erken teşhis edip buzağı kayıplarını azaltabilirsiniz.

Şampiyon olan takım gala gecesinde kupaya kavuşuyor.

Akademik oyunlarda kupa heyecanı

Ruminant Akademi'nin ruhunu oluşturan "Akademik Oyunlar" ise Akademi'nin en çarpıcı bölümlerinden biri. Benzersiz bir deneyim sunan oyunlar, Akademi'yi oldukça özel kılıyor. Paneller ve çalıştaylar yapıldıktan sonra, konuklar dışarıda çim alanda, takımlar halinde toplanarak, panel konularıyla bağlantılı olarak dizayn edilen akademik oyunların kazanana olmaya ve Akademi Kupasına ulaşmaya çalışıyorlar. Kuşkusuz, akademik oyunlar Ruminant Akademi'nin en eğlenceli kısmı!

Benzersiz yapısı ve yenilikçi içeriği ile Ruminant Akademi, ruminant sektörü için öncü bir organizasyon. Akademi, akademik içeriği sayesinde katılımcıları en son gelişmelerle beslerken, çalıştay ve akademik oyunlarla sektör ortaklarına aktif ve eğlenceli iki gün sunuyor. Genel anlamda, Ruminant Akademi sektör için bir gelenek haline gelirken, geçmişte olduğu gibi sektörel trendleri de yönlendirmeye devam ediyor.

Theranechron® D6

Enjeksiyonluk Çözelti / Veteriner homeopatik ürün

“Tarantula Cubensis” mucizesi

4 özelliği ile mucizevi sonuçlar

Demarkasyon

Hasarlı bölgedeki canlı ve ölü dokuların, hücresel düzeyde birbirinden ayrılmasını; her türlü ölü, yabancı ve patolojik dokuların vücuttan uzaklaştırılmasını sağlar.

Rezorpsiyon

Dokularda biriken her türlü ödem, eksudat, sıvı ve iltihap birikiminin eliminasyonunu sağlayarak iyileşmeyi hızlandırır.

Rejenerasyon

Atılan ölü dokuların yerinde veya iyileştirme gerektiren tüm dokularda hızlı düzelme ve epitelizasyon ile şartıcı bir canlanma ve iyileşme sağlar.

Antiflojistik

Şiddetli enflamasyonun oluşumunu engeller ve enflamasyonlu dokuların normale dönmesini sağlar.

ETKİN MADDESİ: 1 ml’de; Tarantulacubensis D6 1ml Diğer bileşenler: Etanol 286 mg ve enjeksiyonluk su

www.interhas.com.tr

 interhas

Ufuk Uçkun:

Oyunlar, aslında belirlenen konuların tam bir özeti

Ruminant Akademi konsepti nasıl doğdu anlatır mısınız?

Bilgi birikiminin paylaşımı ve dünya trendlerinin takibi sektörün en önemli ihtiyaçlarından biriydi. Ruminant Akademi bu ihtiyaca cevap verebilmek adına doğdu. Akademi'de, öğrenmeyi eğlenceli hale getirerek, bilgi ve tecrübelerimizi paylaşmayı aynı zamanda sektörün sorunlarını ele almayı hedefledik. Bunun sonucunda panelleri, çalıştayları ve akademik oyunları içeren farklı ve yenilikçi bir konsept ortaya çıktı.

Hem akademi konsepti içeriği hem de oyunların içeriğini nasıl seçiyorsunuz?

Panel konuları seçilirken sektörün ihtiyaçları Türkiye ve dünyadaki trendler, Nutreco bünyesindeki teknolojik gelişmeler göz önünde bulunduruluyor. Akademisyenler ve teknik müdürlerimizden oluşan kurulun uzun soluklu incelemelerinin ardından panel konularına karar verilir, alanında uzman konuşmacılar ile iletişime geçiliyor. Oyunlar da aslında belirlenen bu konuların tam özeti. Akademik oyunlarla birlikte bir taraftan panellerde aktarılan bilgiler tatlı bir rekabet içinde pekiştirilirken, diğer taraftan sektörel dayanışma temelleri atılıyor.

Bu muhteşem organizasyonu kendi bünyenizde gerçekleştiriyorsunuz? Hazırlıklar ne kadar önce başlıyor, kaç kişiyle organize ediyorsunuz?

Aslına bakarsanız hazırlıklar hiç bitmiyor. Bir organizasyon bitimiyle, diğer organizasyonun hazırlıkları başlıyor. Ekipte genellikle şirketin en genç çalış

Ufuk Uçkun ve ekibi uzun yıllardır hem Ruminant Akademi'yi hem de Yumurpiyat organizasyonlarını başarı ile sürdürüyorlar. Tüm organizasyonlar şirket ekibi içinden en genç çalışanlar üstlenmiş durumdadır. Ufuk Uçkun ile gerçekleştirdiğimiz röportajda bu başarılı organizasyonun püf noktalarını öğreniyoruz...

Tüm organizasyon, bu ekip tarafından sağlanıyor ve tüm oyunların başarıyla tamamlandığı bu son anda ekip büyük bir rahatlama yaşıyor.

şanlarından oluşan 9-10 kişi yer alıyor. Rekabette farklılığı ve yaratıcılığı bu şekilde yakaladığımızı inanıyoruz.

Ruminant Akademi ne zaman başladı, bu yıl kaçınıcı gerçekleşti?

Ruminant Akademi 2010 yılında ilk başladığında bölgesel toplantılar şeklinde yapılıyordu. Her geçen yıl talebin artmasıyla beraber, 10.sunu gerçekleştirdiğimiz Akademi sektörel bir değer haline dönüştü.

Bu yıldan itibaren iki yıl da bir yapılacak. Bir sonraki organizasyon için neler düşünüyorsunuz?

İhtiyaçlar değişiyor, teknolojik gelişmeler devam ediyor, ihtiyaçlara ve gelişmelere uygun yeni iş modelleri belirlemek gerekiyor. Bunların takipçisi olmaya ve sektör ortaklarımızla paylaşmaya devam edeceğiz. 2021'de Trouw Nutrition'ın yenilikçilik, duyarlılık, paylaşımcılık değerleri kapsamında, ruminant sektörünü yeniden bir araya getirmeyi heyecanla bekliyoruz.

Çocukluğunuzdan bu yana bir çiftlikte mi büyüdünüz, hikayenizi biraz anlatır mısınız?

Babam çiftçi olmak istemiş ancak ailesi buna izin vermemiş. Sen okuyacaksın demişler. Dedelerimin her ikisi de çiftçi ama inek beslemiyorlarmış. Sadece başka maksatlarla 3-4 tane inekleri varmış. Daha sonra Lüksemburg'a yerleşmişler ve ben de orada doğmu-

şum. Hikayem böyle başlıyor. 5 yaşına geldiğimde Hollanda'ya geri döndük ve babam orada koyun çiftliği kurdu. Sonrasında babam Wageningen Üniversitesinde tarım bölümünü okumuş, okurken de çiftliğini açmış ve tarım okulunda öğretmenlik yapmış. Annem de hemşireydi. 14 yaşındayken koyun kırpmağa başladım. İlk işim buydu. 15 yaşındayken ödünç bir jeneratör ile çalışıyordum o jeneratör de bozulun-

ca işim fena dağıldı ve tamirat için param dahi yoktu. Daha sonra veteriner fakültesine başladım. Bu arada kayak eğitmenliği yaptım. Kanada, Amerika ve diğer Avrupa ülkelerinde tarımsal turlar düzenledim ve tur rehberliği yaptım. Bu turlarda çiftçiler arasında çevirmenlik de yapıyordum. Bu sırada çiftçilerin bir takım problemleri hakkında konuşunca, bu iş formatı yavaş yavaş kafamda şekillenmeye başladı.

CowSignals Master Eğitmeni Joep Driessen:

“Öncelikle çiftçilerin ve danışmanların gözlerini eğitmemiz gerekir”

Joep Driessen kimdir?

14 yaşında koyun kırpmaya başladı, daha sonra veteriner fakültesine gitti. Kayak öğretmenliği yaptı. Kanada, ABD ve diğer Avrupa ülkelerinde tarımsal turlar düzenledi. Bu turlarda çiftçilere çevirmenlik yaparken çiftçilerin problemlerini anlamaya başladı ve CowSignals'ın temelleri kafasında oluşmaya başladı. Süt çiftliklerinde çalışıp bir çok hastalığın tedavisini yaparken, bu hastalıkların çıkmadan önce nasıl önlemler alması gerektiğini fark etti. Bir dönem hayvan ihracatçıları için çalışarak Suudi Arabistan'da bulundu. İlk CowSignals çalışmasını 1999'da yaptı. 2003 yılında ise ilk CowSignals kitabı yayımlandı. Şu anda 70 ülkede 500 eğitici ile hizmet veriyor. Son 5 yılda da video üzerinden online eğitim başlamış bulunuyor.

**“İyi bir ahır tasarımı ve iyi bir çiftlik tasarımı
yaptıktan sonra yönetim de iyi olunca;
sınır sadece gökyüzü oluyor”**

2 sene süt çiftliklerinde veteriner hekim olarak çalıştım ve bu süreç içerisinde pek çok hastalığı tedavi ettim. Daha sonra, hastalığı tedavi etmekten çok, hastalık çıkmadan önce nasıl önlemem gerektiğini fark ettim. Çalıştığım süre boyunca pek çok ülkelere seyahat ettim ve çiftçilere nasıl yardım edebileceğim konusunda tecrübeler edindim. Bir dönem hayvan ihracatçıları için çalıştım. Suudi Arabistan'a 2

defa 3 ay aralıklarla gittim ve oradaki 600 baş hayvanların ölmeden sağlıklı bir şekilde ihracatını sağladım. İlk Cow Signals çalışmasını 1999 da yaptık.

O zamana gelinceye kadar İrlanda'da projeler yaptım. Ultrason ile uterus kontrolleri konusunda dersler verdik. Mozambik'te çalıştım. Pek çok projelerde bulundum. Daha sonra bu fikir aklıma geldi ve çalışma arkadaşımla

‘bir hayvana bakarak pratik yoldan onların sorunlarını çözmek istedik’. İlk yaptığımız 10 workshop çalışması çok başarılı gidince iş arkadaşım biz bunu neden tüm Hollanda'ya yaymayalım dedi ve daha sonra da tüm Avrupa ülkelerine gittik ve bu şekilde büyüdük.

2003 yılında Cow Signals kitabını yazdık. Bu arkadaşımınla 20 sene beraber çalıştık. Sonra yollarımız ayrıldı. O şu

“Aslında herkesin eğitilmesi gerekiyor. Çiftçilerin ve danışmanların %90’ı en iyi başarı faktörlerinin nerede gizli olduğunu bulup çıkarmayı bilmiyorlar. En iyi çiftçilerin elinde olan pratik detay bilgisi, danışmanların elinde yok”

anda ahır tasarımında çalışıyor. Büyük ölçüde danışmanlık yapıyor. Ben de daha çok eğitim konusunda çalışıyorum.

İneklerin sinyallerini anlama sürecinizden bahseder misiniz?

Çalıştığım 2 sene boyunca, işlerimiz rutin olarak hastanın yanına gidip onları muayene etmek ve sonrasında tedavi enjeksiyonlarını yapmaktı. Ama hayır bunun olmaması gerekir dedim ve asıl amacımızın hastalığı önlemek olduğunu düşündüm ve bu işe başladım. Adeta her 5 senede bir kademe atlıyorduk. İlk 5 sene çiftçilere eğitim verdik ve bu eğitimin meyvelerini toplamak çok yavaş oldu. Bunu görünce fikir değiştirdik. Bu defa 5 yıl boyunca çiftçilerin danıştığı danışmanlara eğitim vermeye başladık. Bu 5 sene sonunda yine istediğimiz hıza ulaşamayınca bu defa eğitmenleri eğitmeye karar verdik yani hocaların hocası ol-

duk. Şu anda 70 ülkede 500 eğiticimiz var. Son 5 yılda da video üzerinden online eğitime başladık. 20 seneyi böylece tamamladık. Artık önümüzdeki dönemlerde satışa odaklanmak istiyoruz.

Bunu bir kitap olarak mı düşünüyorsunuz yoksa eğitim olarak mı?

Her biri 3 saatlik 10 başlıkta 10 eğitim programımız var. Bunu sattığımız zaman alıcısına 1 yıllık erişim hakkı sağlanıyor. Fransa, Ukrayna ve Hollanda hali hazırda kullanıyorlar zaten. Tabi canlı eğitim her zaman daha iyidir. Önce online eğitim vermeyi ve daha sonraki süreçte de bu eğitimi pekiştirmek için bire bir eğitim vermeyi planlıyoruz.

Bu eğitimleri alan kişiler veteriner hekimler mi yoksa çiftçiler mi?

Şu ana kadar satılan 500 videonun %80’i danışmanlar, %20’si ise çiftçi.

Sadece çiftlik sahibinin değil çiftlikte çalışanların da eğitilmesi gerekiyor. Aslında herkesin eğitilmesi gerekiyor. Çiftçilerin ve danışmanların %90’ı en iyi başarı faktörlerinin nerede gizli olduğunu bulup çıkarmayı bilmiyorlar. En iyi çiftçilerin elinde olan pratik detay bilgisi danışmanların elinde yok. Bu programı satın alan herkes bu ipuçları ve detaylara sahip olacaklar ve alan kişiler de son derece memnunlar.

Pek çok katılımcının bulunduğu eğitiminizde, katılımcılar bahsettiğiniz bu sinyallerin aslında sürekli gözlerinin önünde olduğunu ancak bunlara dikkat etmediklerini veya anlamlandıramadıklarını söylediler. Siz bunu ilk olarak nasıl keşfettiniz?

Her gün önünden geçtiğimiz ancak fark edemediğimiz şeyler, her zaman vardır. Veteriner hekim olarak 40 tan fazla çiftliğe gitmemin etkisi gerçekten çok büyüktü. Bu çiftliklerden

Amerika ve Avrupa'da yaklaşık **600.000 süt ineğinin** üzerinde yapılan araştırmalara göre, *Omnigen-AF*®'nin kesintisiz olarak kullanılması;

- Sağlıklı bir bağışıklık sistemini destekler,
- Çevresel ve fizyolojik tüm stres şartlarına karşı sürünün bağışıklık düzeyini yukarı çeker,
- Somatik Hücre Sayısı ve mastitis vakalarını anlamlı derecede düşürür; buna bağlı olarak süt veriminde artış sağlar.

Siz de **Omnigen-AF**®'yi **kesintisiz olarak kullanın,** sürünüzün bağışıklığını sistemli bir şekilde geliştirin!

Omnigen-AF®
şimdi kullanımı kolay
granül
formda

SİSTEMLİ BAĞIŞIKLIK

için **Omnigen-AF**®

ew | icon

Omnigen AF®'nin Türkiye'deki satış ve dağıtımı sadece EW ICON tarafından yapılmaktadır.

Omnigen-AF®

Omnigen-AF®'nin etkinliği üniversite ve saha çalışmalarıyla ispatlanmıştır.*
*Çalışmalar için Phibro ile iletişime geçiniz.

Phibro Hayvan Sağlığı Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Atatürk Caddesi, Esin Sokak Yazgan İş Merkezi No: 3/9 34734 Kozyatağı İstanbul, Türkiye
Tel: +90 (216) 301-2020 • Faks: +90 (216) 301-2010 • phibro.turkey@pahc.com • www.phibrosh.com.tr

Phibro
ANIMAL HEALTH CORPORATION

“Aslında bunlar için 4 çeşit tip tanımladım. İlki işçilikten tasarrufa düşkün, ikincisi hayvana masraf etmekten kısıncı, üçüncüsü para odaklı, sonuncusu da statü ve şöhrete düşkün olanlar. Her birine farklı bir şekilde yaklaşmak gerekiyor”.

bazıları çok iyi bazıları da aynı çevresel etmenlere ve hayvanlara sahip olmasına rağmen başarısızdı. Bunları iyice gözlemledik ve başarılı olanların bilgisini alıp başarısız olanlara taşıdık. Örnek verecek olursak 10 çiftçiden 2 tanesi çok başarılıdır çünkü iyi gözlem yapar ve fark eder. Ancak diğer 8 çiftçi bunları göremez. Onun için öncelikle bu çiftçilerin gözlerini eğitmemiz gerekir. Ben gittiğim çiftliklerde problemin ne olduğunu soruyorum. Cevap veremediklerinde, onların bazı konuları bilmediğini ve görmesi gerektiğini söylüyorum. İlham alıyorlar ve daha fazla gayret gösteriyorlar.

Bir çiftliğe girdiğiniz zaman nelere dikkat edersiniz?

Bunun için 3 yol göstericimiz var. İlk olarak rumenin doluluk oranına bakarız. İkinci olarak dizlerinde yara olup olmamasına ve son olarak da ayak

sağığına bakarız. Zaten bu 3 gösterge bizi gereken yola ulaştıracaktır. Dünya genelinde nereye giderseniz gidin hayvanların %30'u boş rumen ile geziyorlar, %30'unda diz lezyonları, %20'sinde de topallıklar görülüyor. Aslında çözüm tekliflerimiz çok ucuz maliyetle yapılabilir. Mesela sulukları haftada 3 defa temizleyin, floresanları silin, temiz hava için kapıları açık tutun, yemi daha sık dağıtın gibi.

Hepimiz bu dünyada yaşayan canlılarız. Ben öncelikle çiftçilere hayvanlara saygı duymalarını tavsiye ediyorum. Biz veteriner hekimlerin asli vazifesi hayvanların refahını sağlamaktır. Genç bir veteriner hekim iken incile el bastım ve onların refahını koruyacağım diye yemin ettim. Şu anda da çiftçilerin %20 si gerçekten hayvanlara saygı duyarak bu işi yapıyor. Geri kalanları ise ya parasını ya da o mesleğin kendisine getirişiyle ilgileniyor. Biz

Dünya genelinde nereye giderseniz gidin hayvanların %30'u boş rumen ile geziyorlar, %30'unda diz lezyonları, %20'sinde de topallıklar görülüyor.

“Başarılı olanların bilgisini alıp başarısız olanlara taşıdık. Örnek verecek olursak, 10 çiftçiden 2 tanesi çok başarılıdır çünkü iyi gözlem yapar ve fark eder. Ancak diğer 8 çiftçi bunları göremez. Onun için öncelikle bu çiftçilerin gözlerini eğitmemiz gerekir. Ben gittiğim çiftliklerde problemin ne olduğunu soruyorum. Cevap veremediklerinde, onların bazı konuları bilmediğini ve görmesi gerektiğini söylüyorum. İlham alıyorlar ve daha fazla gayret gösteriyorlar”.

bunu değiştirmek istiyoruz. Aslında bunlar için 4 çeşit tip tanımladım. İlki işçilikten tasarrufa düşkün, ikincisi hayvana masraf etmekten kısıncı, üçüncüsü para odaklı, sonuncusu da statü ve şöhrete düşkün olanlar. Her birine farklı bir şekilde yaklaşmak gerekiyor. Birebir görüşmelerde bu kolay olabiliyor ancak toplu eğitimlerde bunu anlamak zor olabiliyor.

Bu konuda psikolojik eğitim aldınız mı?

Hayır almadım. Veteriner fakültesindeyken psikoloji okumayı düşünüyordum ancak olmadı. Ama bunları yaşayarak öğrendim. NLP, pazarlama ve iletişim ile ilgili konularla ilgilendim. Eğittiğim danışmalara da aynı şeyleri öğretmeye çalışıyorum. Özellikle bazı can yakan soruları kendilerine sormayı ve bunları cevaplamalarını istiyorum. Danışanlarım bazen çok sabit fikirli olup, bir konuya takılıp kalabiliyorlar.

Yem-Vit
Powered by **DEVENISH**

Ruminant ürünleri ve çözümleri

- Premiksler
- Süt İkame Yemleri
- Mineraller
- Mayalar
- Mikotoksin Bağlayıcılar

SmartShieldRM

Intelligent Mycotoxin Deactivation

SmartPro

DÜNDEN BUGÜNE, HEP BİRLİKTE İLERİYE!

“

Üstün ürün ve hizmet kalitesi ile sağlıklı yaşam ve yüksek performans için hayvanlarınızın ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

”

Yem-Vit
Powered by **DEVENISH**
Beyond Nutrition

Tel.: +90 232 877 14 25
Ankara Asfaltı,
Ali Koçer San. Sit. No:89/21
Kemaşpaşa / İzmir
www.yemvit.com.tr

YemVİTAS

“Hollanda’daki veteriner hekimler, sadece %30 ilaç satışından para kazanıyorlar. %70 ise çiftliklere gidildiğinde danışmanlık hizmetinden para kazanıyor. Daha önceden bu tam tersiydi. İspanya, Portekiz, Danimarka, Norveç gibi ülkelerde veteriner hekimler eskisi gibi ilaç satamıyorlar, daha çok çiftliklere danışmanlık yapıyorlar. Biz de veteriner hekimi, iyi bir danışman olması için her konuda eğitiyoruz. Sonunda çiftliğin sağlık ve yönetim koçu oluyorsunuz. Parayı da size onun için ödüyorlar. Bunun için mesleğinize iyi çalışmak zorundasınız”.

“3 yol göstericimiz var. İlk olarak rumenin doluluk oranına bakarız. İkinci olarak dizlerinde yara olup olmamasına ve son olarak da ayak sağlığına bakarız. Zaten bu 3 gösterge bizi gereken yola ulaştıracaktır”.

Bence en alt %10 luk dilimdeki yetiştiriciler bu işi yapmaktan men edilmelidir. Çünkü bunlar hayvana zarar vermekten başka bir şey yapmıyorlar. Orta grup ise en iyi potansiyele sahip çiftçilerdir. Çünkü bir sonraki kuşağa daha etkili bir şekilde tecrübe aktarımı yapacaklardır. Daha az hastalık, daha az problem ve daha az iş gücü ile daha fazla verim alacaklardır. En büyük kazanç da fazladan 2 laktasyon elde etmek olacaktır.

Onlara işlerinin yanlış olduğunu anlatıp gösterdikten sonra gerçeklerle yüz yüze getiriyoruz.

Peki, size bu konuda karşı çıkan oluyor mu?

Evet, elbette oluyor. Onların da kendilerine ait yerleşik inançları oluyor. İyi bir argümanla konuya girip, güzel örnekler verip ve iyi iletişim yöntemleri kullanıp olayı fazla saptırmadan basit anlatım ile mesele çözülebiliyor.

Bunca zamandır yaptıkları şeyleri bir anda tersine çevirmek zordur sanırım!

Hayır, aslında zor değil. İnsanlara bilgileri direk vermek yerine bu bilgileri nasıl verebiliriz sorusunu, Antik Yunanlıların kullandığı retorik şekilde vermeye çalışıyorum. Onları düşün-

meye sevk ediyorum. Doğru kelimeleri bularak onların zihnine yerleştirmeye çalışıyorum. Örneğin bugün ‘total ineğin sütünü içmek normal midir?’ Hadi şu ineğe güzel bir yatak verelim, buzağılar için ‘ana kucacı’ gibi sloganlar. Böyle bir dersten sonra çiftlikteki work shopu yaptığımızda eğitime gelenlerin %90’ının davranışları değişiyor. Videolarımızı izleyenlerin de %70 ‘i biz orada olmasak da davranışlarının değiştiğini belirtiyorlar. Bu videolar Türkçe altyazılı olarak sunulursa bir şekilde de Türkiye’ye girmiş olur ve bundan faydalanabilirler.

Hayvan refahını sağlayıp, çiftliğin kötü şartlarını düzelttiğinizde verim hangi oranda artıyor?

Yılda hayvan başına ilk zamanlarda en

az %5 artış kolaylıkla sağlanabiliyor. Bazı uç durumlarda %20 iyileşme de görülebiliyor. Hayvan başına yıllık verimde 10.000 den 15.000 e çıkan verimler de görebildik. Hollanda’da en iyi çiftlikler bizim tasarladığımız ahırlar ile çalışıyor. İyi bir ahır tasarımı ve iyi bir çiftlik tasarımı yaptıktan sonra yönetim de iyi olunca sınır sadece gökyüzü oluyor.

O zaman ne kadar kötü ahır şartlarından başlanılırsa, artış da o kadar iyi mi olur?

Hayır, katılmıyorum. Bence en alt %10 luk dilimdeki yetiştiriciler bu işi yapmaktan men edilmelidir. Çünkü bunlar hayvana zarar vermekten başka bir şey yapmıyorlar. Orta grup ise en iyi potansiyele sahip çiftçilerdir. Çün-

“Robotik sağım ve sensör teknolojisi, ortam şartlarının daha iyi kontrolü amacıyla geliştirilen sistemler, günümüzün trendlerindedir. Ancak önemli olan hayvan hakkında daha fazla şey bilmemiz gerektiğidir. Bütün işleri sensöre devretmek doğru değildir. Sensörler elimizde olsa dahi her zaman hayvanı görmek, tanımak ve yakından ilgilenmek gerekir”.

kü bir sonraki kuşağı daha etkili bir şekilde tecrübe aktarımı yapacaklardır. Daha az hastalık, daha az problem ve daha az iş gücü ile daha fazla verim alacaklardır. En büyük kazanç da fazladan 2 laktasyon elde etmek olacaktır. Bu, üretken ömrün uzatılabilmesine bağlıdır. 3 laktasyondan 5 laktasyona çıkabilirsek, sürüye yeni hayvan alımı da daha uygun maliyetli olacaktır.

Hollanda da en üst %1’lik kısım 5 laktasyonu elde edebilmiştir. Biz de bunu bir hedef olarak görüp, küçük küçük adımlarla ona göre çalışmalıyız.

Hayvan refahını sağladık, koruyucu veteriner hekimliği ön plana çıkardık Bu durumda veteriner hekimlerin iş gücünde bir azalma söz konusu olur mu? Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Hollanda’daki veteriner hekimler, sadece %30 ilaç satışından para kazanıyorlar. %70 ise çiftliklere gidildiğinde danışmanlık hizmetinden para kaza-

nıyor. Daha önceden bu tam tersiydi. İspanya, Portekiz, Danimarka, Norveç gibi ülkelerde veteriner hekimler eskisi gibi ilaç satamıyorlar, daha çok çiftliklere danışmanlık yapıyorlar. Biz de veteriner hekimi, iyi bir danışman olması için her konuda eğitiyoruz. Sonunda çiftliğin sağlık ve yönetim koçu oluyorsunuz. Parayı da size onun için ödüyorlar. Bunun için mesleğinize iyi çalışmak zorundasınız.

Günümüz süt sığırcılığı için yeni bir trend var mı? Sektör nereye gidiyor?

Robotik sağım ve sensör teknolojisi, ortam şartlarının daha iyi kontrolü amacıyla geliştirilen sistemler, günümüzün trendlerindedir. Ancak önemli olan hayvan hakkında daha fazla şey bilmemiz gerektiğidir. Bütün işleri sensöre devretmek doğru değildir. Sensörler elimizde olsa dahi her zaman hayvanı görmek, tanımak ve yakından ilgilenmek gerekir.

Türk Veteriner Hekimler Birliği (TVHB) Merkez Konseyi yönetimi, TBMM’de veteriner hekimlerin sorunları için çözüm aradı

Türk Veteriner Hekimler Birliği (TVHB) Merkez Konseyi yönetimi, TBMM’de ziyaretlerde bulunarak, veteriner hekimlerin çözüm bekleyen sorunları için yetkililerden destek istediler.

TVHB Merkez Konseyi Başkanı Ali Eroğlu, Genel Sekreter Haluk Aşkaroğlu ile Yozgat Veteriner Hekimler Odası Başkanı Faruk Antepioğlu ve odanın yönetim kurulu üyeleri Yusuf Canbolat, Fatih Aydın’ın yer aldığı TVHB heyeti, Anayasa Komisyonu Başkanı Bekir Bozdağ, ve AK Parti Yozgat Milletvekili Yusuf Başer’le görüşerek, veteriner hekimlerin sorunlarını ilettiler.

Ziyaretlerle ilgili değerlendirme yapan TVHB Başkanı Ali Eroğlu, meslektaşlarının sorunlarına yasal düzeyde çözüm getirecek kurumun TBMM olduğunu, bu nedenle fırsat buldukça kurum çatısı altında gerek hükümet yetkilileri,

gerek diğer siyasilerle görüşerek çözüm talep ettiklerini belirtti. Bozdağ ve Başer’e yaptıkları ziyaretlerde veteriner hekimlerin uğradığı haksızlıkları dile getirdiklerini kaydeden Ali Eroğlu, “Veteriner hekimlerin fiili hizmet zammı kapsamı dışında bırakılması Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu konuda meslektaşlarımıza haksızlık yapıldığını vurguladık. Veteriner hekimlere yönelik son zamanlarda şiddet olaylarının artması da bir diğer rahatsızlığımızdır. Bu konuda veteriner hekimlerin de, sağlık hizmetleri alanında çalışanlara yönelik şiddetin önlenmesi için gerçekleştirilen uygulamalar kapsamına alınmasını ve yeni yasal düzenlemeler yapılmasını istedik” dedi.

Başkan Ali Eroğlu, ziyaretlerde ayrıca altyapı eksikleri ve öğretim kadrosu yetersiz veteriner fakültelerinin açıl-

masının, veteriner hekimlik mesleğine ve ülkemize zarar verdiğini belirterek, bu konuda duydukları rahatsızlığı dile getirdiklerinden söz etti. Ali Eroğlu, sorunlarla ilgili sundukları dosyada, veteriner hekimlerin hayvan sağlığı koruyucu hizmetleri, mezbaha ve kesimhanelerde muayene, gıda güvenliği denetimleri ve hayvan refahı başta olmak üzere birçok çalışma alanı bulunmasına rağmen kamuda yeterli sayıda istihdam sağlanmamasının yarattığı sıkıntıyı da anlattıklarını sözlerine ekledi.

TVHB Heyeti’ni kabul eden Anayasa Komisyonu Başkanı Bekir Bozdağ ve Yozgat Milletvekili Yusuf Başer de, iletilen sorunların çözümü ve taleplerin yerine getirilmesi konusunda gerekli çabayı göstereceklerini dile getirdiler.

Şanlıurfa Veteriner Hekimler Odası ziyareti

Dollvet firması ziyareti

Vetal firması ziyareti

VİSAD Yönetim Kurulu çalışma toplantılarını Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaptı

Veteriner sağlık ürünleri sektörü girişimcilerin dikkatini çekerek kaçınılmaz olarak birçok zorluğu da beraberinde getiriyor. Bu zorlukları en aza indirmek için sektörün tek sivil toplum kuruluşu olarak Veteriner Sağlık Ürünleri Sanayicileri Derneği (VİSAD) kurulduğu 1991 yılından bu yana üye veren şirketler, ilgili mesleki kuruluşlar, ilgili sivil toplum kuruluşları ve Tarım ve Orman Bakanlığı ilgili birimleri ile yakın işbirliği yapıyor.

VİSAD Yönetim Kurulu düzenli olarak toplanarak gündemdeki öncelikli konuları ele alıyor. Yönetim Kurulu toplantıları genellikle İstanbul ve Ankara'ya yapılıyor. Zaman zaman ülkemizin farklı illerinde de toplanılarak sahadaki sorunlar daha yakından irdelenmeye çalışılıyor. Bunun yanında VİSAD bünyesinde oluşturduğu muhtelif çalışma grupları aracılığı ile

pratik uygulamada yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri konusunda görüş oluşturuyor. Üyelerin ve sektörün ortak sorunlarını en hızlı şekilde Bakanlığa aktarıyor. Bu çerçevede VİSAD Yönetim Kurulu 2019 yılı Aralık ayı toplantılarını Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaptı.

Bu kapsamda VİSAD Yönetim Kurulu; 9 Aralık 2019 tarihinde Adıyaman ilinde bulunan VİSAD üyesi VETAL Hayvan Sağlığı Ürünleri A.Ş. ve 10 Aralık 2019 tarihinde Şanlıurfa İlinde bulunan VİSAD üyesi DOLLVET Veteriner Aşı İlaç Biyolojik Madde Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş. de çalışma toplantıları gerçekleştirdi.

Yönetim kurulu üyeleri VETAL ve DOLLVET şirketlerine ait tesislerde incelemelerde bulunduktan sonra şirket yetkililerinin de katılımıyla Türkiye'de aşı üretiminin öncelikli sorunları ve

beklentiler konusunda bilgi alışveriş toplantıları yaptı. Oldukça verimli geçen toplantılarda sektörün ortak sorunları ve çözüm önerilerinin VİSAD üzerinden yetkili mercileri ulaştırılmasının yararları konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

Yönetim kurulu üyeleri Şanlıurfa Veteriner Hekimler Odasını da ziyaret ederek oda başkanı Abdullah AÇIKGÖZ'ün sahadaki sıkıntıları ve önerileri konusundaki görüşlerini değerlendirdi.

Gerek aşı üretimi konusunda sektörde yaşanan sıkıntıların belirlenmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesi, gerekse veteriner hekimlerin sahadaki ilaç Takip Sistemi, Aşı Takip Sistemi vb. konularında yaşadıkları sorunların belirlenmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesi konularında oldukça yararlı bir çalışma toplantısı yapıldı.

Buzağı ishali

Kaynak: BIOMIN

Belirtiler, önlem ve tedavi

Buzağı ishali yeni doğan buzağılar için bir numaralı sağlık sorunudur. Bir ineğin erken yaşamındaki sağlık sorunlarının çoğu ishal ile ilgilidir. Buzağı ishali emmeyen genç buzağılarda görülen en yaygın ölüm nedenidir ve zayıf büyüme, artan bakım gereksinimi üreticiler için maliyetlerin artması anlamına gelir.

Buzağı ishalinin nedenleri değişmekle birlikte, iyi yönetim, uygun besleme ve önlem ile buzağılardaki ishaller neredeyse tamamen önlenir. Özel nedenlere bağlı olarak çeşitli tedavi seçenekleri mevcuttur.

Oluşumu

Amerika Birleşik Devletleri'nde her 4 genç hayvandan yaklaşık 1 tanesinde buzağı ishali görülür (NAHMS Dairy 2007). Süt düvelerinin % 23,9'unun tamamı ishalden etkilenip tedavi edilmektedir ve Cornell Üniversitesi ile Ulusal Hayvan Sağlığı İzleme Sistemi'ne (sırasıyla, NAHMS, 2007) göre sütten kesim öncesi ölüm oranlarının % 7,8 olduğu tahmin edilmektedir.

Buzağı ishalinin belirtileri ve semptomları

Klinik ishal belirtileri; dehidrasyon, çökük gözler, kuru mukozalar, postta değişiklikler (kaba tüy sendromu) ile

artan gevşek sulu dışkı ile başlar.

İshalden etkilenen buzağılar şu belirtileri gösterirler:

-İştah kaybı

-Çökük gözler

-Ayağa kalkmada ya da ayakta durmada güçlük

-Kolik belirtileri

-Dışkıda kan ve fibrin

Doğru tedavi edilmezse, buzağılar hipoglisemik bir komaya girebilir ve hatta ölebilir.

Klinik belirtiler	Dehidrasyon yüzdesi
Az sayıda klinik belirti	<5%
Çökük göz, 3-5 saniye deri dehidrasyonu	6-7%
Depresyon, 8-10 saniye deri dehidrasyonu	8-10%
kuru mukus membranı	11-12%
Yaslanmış, soğuk ayaklar, zayıf nabız	>12%
Ölüm	>12%

Tablo 1: Dehidrasyon değerlendirilmesi

Kaynak:Source: Sheila M. McGuirk, DVM, PhD, and Pamela Ruegg, DVM, MPVM. University of Wisconsin-Madison

Buzağı ishalinin nedenleri

Sığırlarda gastrointestinal kanalda rahatsızlığa ya da bozulmaya neden olan maddelere karşı reaksiyon olarak her yaşta ishal gelişebilir. Bağırsakta bozulmalara neden olabilecek, ayrı ayrı veya grup halindeki ajanların çeşitliliği söz konusudur.

Sığır ishali 4 faktörden etkilenir.

- 1.Yem
- 2.Yönetim
- 3.Bağışıklık sistemi
- 4.Patojenler ve toksinler

Buzağı ishalinin neden olduğu bilinen ana enterik patojenler:

- Sığır rotavirüsü (BRV) ve sığır koronavirüsü (BcoR), sığır viral ishal virüsü (BVDV) dahil virüsler
- Cryptosporidium C.parvum ve coccidia gibi parazitler

- Escherichia coli, Salmonella türleri ve Clostridium perfringens gibi bakteriler

Boynuz aşındırma, aşılama, kuyruk kenetleme, yem değişiklikleri, çevresel değişiklikler ve diğer yönetim ve çevre faktörleri gibi stresler de ishale katkıda bulunabilir.

- Besleme rutininde değişimler (zaman, sıcaklık, istikrar)
- Yanlış besleme (adaptasyon gerektiren besinlerin erken verilmesi)
- Riskli yem hijyeni (bakteri yükü)
- Yetersiz ağıl yönetimi ve sanitasyon
- Ağıllarda buzağuların yığılması
- Kir ve yüksek nem

Yetişkin büyükbaş hayvanlarda ishale neden olan faktörler:

- Bitki toksinleri ve mikotoksinleri veya yemden gelen nitratı içeren tok-

sinlerin yutulması.

- Kısa adaptasyon süresi olmayan beslemede hızlı değişim (yeşil mera veya asidoza neden olan beslemede çok fazla tahıl eklenmesi)

- Çok miktarda mayalanabilir yemin sindirimi (özellikle erken laktasyondaki genç inekler)

- Isı ve ısı stresi

- Bulaşıcı hastalık

Buzağularda ishal nasıl tedavi edilir

Çoğunlukla, bir buzağı birden fazla patojen ile enfekte edilir ve çoğu durumda, patojenlerin birbirinden farklı olmasına rağmen, klinik tablo benzerdir: hızlı dehidrasyon nedeniyle ölüme neden olan ishal ile bağırsak enteriti. Buzağuların, patojenik enfeksiyon nedeniyle değil, sıvı ve elektrolit kaybı nedeniyle öldüğünü belirtmek önemlidir.

Erken dönemde uygulanan oral sıvı

Tablo 2. İshal Tedavisinde Sıvı Gereksinimleri

Buzağı Sağlığı	% Dehidrasyon	Günlük Süt	Oral Sıvılar
Sağlıklı Buzağı	0%	4.4 kg	Günde 0 kg
Hafif ishal	2%	4.4 kg	Günde 1.1 kg
Hafif ishal	4%	4.4 kg	Günde 2.2 kg
Deprest	6%	4.4 kg	Günde 3.3 kg
Çok hasta	8%	4.4 kg	Günde 4.4 kg
Yatar durumda	>10%	4.4 kg	intravenöz ihtiyacı

tedavisi, dehidrasyonu önlemenin en etkili yoludur. Unutulmamalıdır ki ishalleri buzağılara elektrolitler vermeye başlamak için asla erken değildir. Benzer şekilde, ishalleri buzağıyı beslemeye devam etmek genellikle daha iyidir - sadece öğün sayısını arttırın, besleme miktarını azaltın ve elektrolitler içeren oral sıvılar verin. .

Buzağı ishali nasıl önlenir

Buzağı, işlevsiz bir bağışıklık sistemi ile doğar, steril ve saftır. Enfeksiyon riski yavrulanan ortam ve annedir. Temiz bir yavrulama ortamı ve anneden hızlı ayrılma, patojene maruz kalmayı azaltacaktır. 5 temel alana odaklanarak sütten kesilme öncesi buzağı sağlığının sağlandığından emin olunmalıdır.

Bir buzağı ishali önleme programı şunları içermelidir:

- 1.Patojen maruziyetinin en aza indirilmesi
- 2.Veteriner hekim tarafından uygun zamanlama ve teknik kullanılarak geliştirilen aşı programı
- 3.Uygun kolostrum ve besleme yönetimi
- 4.Hasta buzağuların erken teşhisi ve müdahalesi

Kaynak: Sheila M. McGuirk, DVM, PhD, and Pamela Ruegg, DVM, MPVM University of Wisconsin-Madison

Buzağı ishali önleme; yetişkin hayvanlarda ishali azaltmak için bir strateji

içermelidir. Yetişkin hayvanların dışkıları çevreye, genç hayvanlarda ishalleri neden olan patojenleri yayar.

Kolostrum iltiması

Doğumdan sonra kapanmaya devam eden açık bağırsak fenomenleri, kolostrum ile yeni doğana bağışıklık transferini sağlamanın en iyi yoludur. Doğumdan sonraki 2 ila 4 saat içinde biberonla 3-4 litre kaliteli kolostrum ile beslemek, buzağuların bağışıklığını oluşturmak ve ishali önlemek için en iyi uygulamadır.

Genç hayvanlar iyi kolostrum ile patojenlere karşı kendi bağışıklık sistemlerini oluşturmak için immüno-globulinler, immün ile ilişkili faktörler, laktoferrin, lizozim, büyüme faktörleri, hormonlar, mineraller, vitaminler hızlı bir enerji alımı sağlarlar. Doğumdan 2 ila 3 gün sonra kolostrum beslemeye veya geçiş sütüne devam etmek iyi bir uygulamadır. Kolostrum ilk 3 gün beslenmesinde mukozal büyüme ve emilim kapasitesi artmıştır (Steinhoff Wagner 2014).

Süte karşı süt ikamesi

Süt ile buzağı süt ikamesinden hangisinin daha iyi beslediği ve her iki yöntemin de avantajları konusunda devam eden bir tartışma vardır. Hangi yöntemi kullanırsak kullanalım bakteri yükünü düşük tutmaya dikkat etmek gerekir.

Süt ve süt ikamesi, özellikle çevresel E. coli veya Salmonella olmak üzere patojen artışı için çok iyi bir ortam oluşturur. Birçok çiftlikte daha güçlü pastörizasyon, ineklerin bağışıklığını güçlendirmek ve patojenleri azaltmak için asitleşmiş süt veya esansiyel yağ bazlı fitojenik ürünler kullanma eğilimi vardır. Son olarak, yemdeki herhangi bir değişiklik sindirimi arttırmak için kısa uyum dönemini takip etmelidir (kolostrumdan süte, süttten süt ikamesine).

Referanslar:

National Animal Health Monitoring System, United States Department of Agriculture, 2002.

National Animal Health Monitoring System, United States Department of Agriculture, Dairy 2007.

National Animal Health Monitoring System, United States Department of Agriculture, 2007.

Sheila M. McGuirk, DVM, PhD, and Pamela Ruegg, DVM, MPVM. University of Wisconsin-Madison

Digestarom®

Daha iyi yem etkinliği için
Daha iyi sindirim

Bitkiler, uçucu yağlar ve fonksiyonel aromaların eşsiz karışımının • **Gücünü katın**
Bilimsel ve uygulamalı olarak kanıtlanan • **Fitojenler**
Hayvanın gereksinimlerine göre tasarlanmış • **rasyon**

digestarom.biomin.net

Naturally ahead

Biomin®

4. Ulusal 1. Uluslararası Koyun Keçi Sağlığı ve Yönetimi Kongresi K.K.T.C’de gerçekleşti

Prof. Dr. Kürşad Turgut (Yakındoğu Ün. Veteriner Fakültesi Dekanı) açılış konuşmasında.

Prof. Dr. Hasan Batmaz Kongrenin açılış konuşmasını ve “Kronik Zayıflayan Erişkin Koyun ve Keçilere Yaklaşım” sunumunu yaptı.

John Mee “Kuzuların Perinatal Dönem Sağlığı ve Yönetimi” sunumunda

Ülkemizde koyun ve keçi yetiştiriciliğinin mera ve çoban sorununun yanı sıra; şap, PPR, mavi dil, çiçek gibi salgın enfeksiyon hastalıklar her zaman gündemde olan problemlerdir. Bu salgın enfeksiyonlarla birlikte kuzu-oğlak ölümleri ile kronik enfeksiyonlar, hastalıklar ve parazitler problemler her zaman sorun olmaya devam etmektedir. Bu hayvan türlerinin en ekonomik biçimde yetiştirilmesi, sağlıklarının korunması ve kayıpların önlenmesi ve

teriner hekimlik açısından son derece önemlidir. Bu konudaki gelişmeleri ve yenilikleri ortaya koymak için Çiftlik Hayvanları Hekimliği Derneği 2 yılda bir Koyun Keçi Sağlığı ve Yönetimi Kongreleri’ni düzenlemektedir. İlk olarak 2013 yılında Antalya’da başlatılan Koyun Keçi Sağlığı ve Yönetimi Kongresi, 2015’te Marmaris, 2017’de Bursa’da düzenlenmiş ve bu yıl dördüncüsü Kıbrıs’ta uluslararası olarak organize edilmiştir.

4. Ulusal 1. Uluslararası Koyun Keçi Sağlığı ve Yönetimi Kongresinde; ırk seçimi, üreme yönetimi, perinatal sağlığı, mastitis, metabolizma hastalıkları, kronik hastalıklar, endo ve ektoparazitler hastalıklar, ayak hastalıkları ve refah konularında olmak üzere toplam 10 çağrılı tebliğ sunuldu. Ayrıca 2 adet özel sektör sunusu ve 10 adet serbest sözlü bildiri ve 2 adet poster bildiri sunuldu. Kongrede alanlarında uzman olan yurtiçi konuşmacıların

Prof. Dr. Jose Alfonso Abecia, Ceva Hayvan Sağlığı'nın Uyu Seminerinde "Koyun ve Keçilerde Melatonin Odaklı Üremenin Planlanması" sunumunu yaptı.

Romana Kadek "Çek Cumhuriyetindeki Keçilerde Çinko Noksanlığı" sunumunda.

Prof. Dr. Przemyslaw Sobiech "Koyunlarda Reprodüktif Etkinliği Artırmada Modern Yaklaşımlar" başlığında bir sunum yaptı.

Doç. Dr. Dilek ARSOY "Koyun ve Keçilerde Refah Kriterleri ve Sağlıkla İlişkisi" sunumunda

Prof. Dr. Hakan Üstüner

dışında Avusturya, İrlanda, Polonya, İspanya ve Kuzey Kıbrıs'dan birer çağrılı tebliğ ve yine İspanya ve Çek Cumhuriyetinden birer serbest sözlü tebliğ sunuldu.

Kongreye Dünya Buiatri Derneği Onursal Başkanı Prof. Dr. Walter Baumgartner, Prof. Dr. John Mee ve Prof. Dr. Przemyslaw Sobiech çağrılı sunumları ile katıldılar.

Bursa Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hüseyin Yıl-

dız ve Yakın Doğu Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kürşad Turgut da kongreye katılarak açılış konuşmalarını yaptılar.

5. Ulusal ve 2. Uluslararası Koyun Keçi Sağlığı ve Yönetimi Kongresi'nin 2021 yılında düzenleneceği açıklandı.

Prof. Dr. Hasan Batmaz ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide Batmaz, Türkiye hayvancılık hakkında şu bilgileri verdi: Türkiye'de hayvancılık maalesef ithalat yönüne doğru gidiyor. Üreti-

Prof. Dr. Bayram Şenlik "Koyun ve Keçi Sürülelerinde İç Parazitlerle Stratejik Mücadelede Kritik Noktalar" sunumunu gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Levent Aydın "Türkiye'nin Farklı Bölgelerinde Koyun ve Keçilerde Ektoparazitler ve Kan Parazitleri ile Mücadele Stratejileri" sunumunda.

Prof. Dr. Mahmut Ok, özel sektör sunusunda Boehringer Ingelheim adına "Kuzu, Oğlak ve Buzağılarda Cryptosporidiosis Yönetimi" sunumu yaptı.

Doç. Dr. Sena ARDIÇLI "Saanen Irkı Keçilerde Kalpastin Geni MSP1 Polimorfizmi ile Bazı Büyüme ve Döl Verimi Özellikleri Arasındaki İlişki" sunumunu yaparak 9. Oturumun Başkanlığı yaptı

Prof. Dr. Walter Baumgartner Dünya Buaitri Derneği Onursal Başkanı açılış konuşmasında

John Mee

min sürdürülebilir olmasından, kârlı olmasından uzaklaşıyor. Süt sığırcılığında özellikle entansif yetiştiricilik tabii yoğun bir halde ama özellikle besi sığırcılığının da yüksek maliyetli olarak işletmelere toplayıp üretim maliyeti pahalı olan yemle besleyip ya da yurtdışından ithal ettiğimiz yem maddesiyle beslediğimiz zaman maalesef hayvanın karkasını pahalıya mal ediyoruz. Bu bakımdan üretici yeteri kadar kazanamıyor. Tüketici açısından da pahalı gibi geliyor. Bu bakımdan ben Türkiye'de bilhassa besi olayında farklı modele gidilmesi görüşümdedir.

Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinde mümkün olduğu kadar meralardan yararlanalım. Meradan yararlanmak demek maliyeti asgariye düşürmek demek. Meranın zaman zaman sıkıntılı olduğu dönemlerde yem ilavesi yapabiliriz. Böylece maliyetimizi düşürürüz. Varsın hayvanımız 600 - 700 kg canlı ağırlığa gelmesin düşük kalsın ama masrafı az olsun. Böyle bir model yapmamız gerekiyor. Avrupa'da besi ırkı hayvanlar 2 ay içinde yem ile besleniyor kalan 10 ayda meradan yararlanıyor. Bu şartlarda nasıl rekabet edeceksiniz? İthal ettiğimiz yem

maddesini artan döviz oranlarıyla alıp yedirdiğimizde zaten yüksek maliyet oluyor. Bunun için çiftçinin girdi maliyetlerinin azaltılması lazım. Ucuz maliyet olması gerekir. Desteğin buralarda yapıp üreticinin sürekli olması lazım ama biz bunu içerideki tüketicinin fiyatını dengelemek anlayışıyla ya da bu ön planda tutularak ithalata yapmaya kalkarsak bu içeride sürdürülebilir üretimi çok olumsuz etkiler. İleriye yönelik daha kötü oluyor ve bu ette başlarken bakın şu anda sütte ithalat durumu da gündemde. Böylece daha büyük krizlere neden olabiliyor.

PRID® DELTA

fertiliteyi
zirveye çıkarır

reprodAction™

Ceva Hayvan Sağlığı A.Ş.

İz Plaza Giz Eski Büyükdere Cad. No:9 Kat: 20-21 Maslak 34398 İstanbul

Tel: 0 212 365 97 97 Faks: 0 212 290 70 83 tr.ceva.com / www.reproduction.com/tr

Koyun keçi konusuna gelince, koyun keçi Türkiye için vazgeçilmezdir. Türkiye Akdeniz iklim şartları nedeniyle koyun ve keçiye mera hayvanı olduğu için mutlaka önem vermelidir. Sığırdaki bilhassa sütçü hayvanlarda mutlaka yem takviyesi yapılmalıdır. Ama koyun ve keçide çok az yem ilavesiyle hayvan bir yılda yavru veriyor, kendi yaşamını sürdürüyor. Merayı en ekonomik şekilde değerlendiren bir hayvan. Maalesef bunların üretiminde düşme oldu. Mesela 1980'lerin başlarında 45 milyon koyunumuz varken nüfusumuz 50 milyondur. Bugün 82 milyonuz ve koyun varlığımız 33-35 milyondur. Bu da iyileştirilmiş hali. Hatırlarsanız 2009-2010'da 21 milyona kadar düşmüştü. Bu sayının kesinlikle artması gerekiyor.

Topluma ayrıntılı bilgi vermek amacıyla bazı yanlış algıların olduğunu belirtmek istiyorum. Koyun eti ve bu hayvan türlerinin etlerinin tüketiminde oransal olarak bir azalma meydana geldi. Eskiden bu oran %25'ini oluştururken son yıllarda koyun ve keçinin, kırmızı etteki payı %11. Halbuki bu yanlış bir algıyla gidiyor. Mesela insanlar güneydoğu mutfaklarında et ürünlerini yiyor ama sorduğunuz zaman ben keçi-koyun eti yemiyorum diyor. Aslında bu eti evine de alabilir. Hatta küçük çocukların da buna alıştırılması

gerekiyor. Belki de ellerine kuzu pirlolalarının verilip dışlarının gelişme döneminde bununla desteklenmesi gerekiyor. Bunu alışkanlık haline getirmek gerekir. Mesela kurban bayramlarında, daha önceden koyun ve keçi kesimleri çok fazlaydı. Son yıllarda ise insanların birleşip sığır eti kestirdiği dönem başladı. Aslında koyun etine keçi etine nispeten bir haksızlık söz konusu. Koyun ekolojik bir hayvan ve çoğu zaman bir kuzu kasaba gidene kadar kalıntısız gidiyor. Bu çok büyük bir avantaj. Aynı şekilde süt ürünleri de böyle. Ayrıca artan küresel ısınma riskine karşı bu kadar suyun kısıtlanacağı, yem bitkilerinin sulanamayacağı ortamlarda bu hayvanlar vazgeçilmez varlıklarımızdır. Görüyoruz ki bir yere tarım desteklenirken bir taraftan da zararlar meydana geliyor. Konya ovasında büyük obrukların oluşması gibi. Doğanın dengesini insanlığı olarak biz bozuyoruz. Bu sadece bize özgü değil. Neredeyse bütün Akdeniz ülkelerindeki Avrupa'da koyunculunun en iyi olduğu İngiltere'nin dışında durum bizde olduğu gibi paralel seyrediyor. Bizde gerçekten koyun ve keçinin değeri, önemi korunmalı ve geliştirilmelidir.

İrem Dindar (Deva Holding Ürün Müdürü)

Kongrenin Altın Sponsoru Boehringer Ingelheim Ekibi

İneklerde Süt Yapım Miktarını Etkileyen Faktörler

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi
abastan@ankara.edu.tr

İneklerde normal şartlarda doğumu izleyen 6. hafta civarında süt yapımı artar, daha sonra kademeli olarak düşüş gösterir. İneklerde süt verimini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörler; ırk, yaş ve doğum zamanı canlı ağırlık, laktasyon sayısı, kuru dönemin uzunluğu, gebelik, doğum mevsimi, çevre ısısı, hastalıklar (özellikle mastitis), yönetsel faktörler (yem ve su desteği, büyüme hormonu, sağım aralıkları, sağım sıklığı), süt yapım hızı ve rezidüel süttür.

İrk

İneklerde ırk, süt verimini belirleyen önemli bir faktördür. Örneğin Holştayn ırkı ineklerde süt verimi ve süt içindeki önemli komponentlerin miktarı (protein, laktoz gibi) diğer ırklardan daha fazladır.

Yaş ve Doğum Zamanı Canlı Ağırlık

İneklerde üretilen süt miktarı ilerleyen yaş veya laktasyon sayısı ile birlikte artmaktadır. Süt verimindeki artış ilerleyen yaşla birlikte canlı ağırlık artışından kaynaklanmaktadır. Çünkü canlı ağırlık arttıkça onunla paralel

sindirim sistemi organlarının ve memenin hacmi de artmakta, çok yem tüketen ve memesi büyük inek doğal olarak daha çok süt vermektedir.

Laktasyon Sayısı

İneklerde süt verimi laktasyon sayısına paralel artmakta, 4-5. laktasyon döneminde maksimum düzeye ulaşmaktadır. Laktasyon sayısına paralel süt verimindeki artış, meme hacmindeki artıştan kaynaklanmaktadır. İneklerin süt veriminde 1. laktasyondan beşinciye kadar %30'lık artış olmaktadır.

Kuru Dönemin Uzunluğu

Sütçü ırk inekler yeterli miktarda süt üretebilmek için 2 ay kadar kuruya çıkartılmalıdır. Bu dönem gelecek laktasyonda maksimum süt verimi için gereklidir. Ayrıca kuru dönem fetal gelişim ve annenin bazı mineralleri depo etmesi açısından da önemlidir. Kuru dönemde vücut kondüsyon skoru iyi olan ineklerin laktasyon döneminde süt verimleri yüksektir.

İneklerde meme izleyen laktasyon döneminde normal süt üretimi için belirli bir dinlenme süreci geçirmelidir.

Kuru dönem süresince memede makroskobik ve mikroskobik değişiklikler olmaktadır. Laktasyon döneminin sonuna doğru alveollerdeki sekretorik hücrelerin sayısında azalma olur, kuru dönemin başında ise bu hücrelerin sayısı minimum düzeydedir. Kuru dönemde alveol hücreleri ölmez fakat kollabe olur. Bu nedenle alveolus içindeki boşluklar görülmez ve memenin büyük kısmı konnektif dokudan ibarettir. Bu durum yeni laktasyon dönemi başlangıcına kadar devam eder ve laktasyon dönemi başlangıcında olaylar tersine döner.

İnekler için 45-50 günlük kuru dönem uzunluğu idealdir. Şayet bir inek kuruya çıkartılmaz ise izleyen laktasyon döneminde süt verimi %25-30 oranında düşer. Örneğin kuru dönem uzunluğu 10-40 gün arası tutulan inekler, kuru dönem süresi 40-50 gün kadar tutulan ineklerden bir laktasyon döneminde 450-680 kg kadar daha az süt üretmektedir. Kuru dönemin belirtilen ideal dönemden uzun tutulması da süt verimini olumsuz etkilemektedir. Özellikle ineklerin ortalama yıllık süt verimi ve yaşam boyu verimlilik süresi de kısalmış olur. Kuru dönem süresi

uzun olan ineklerde yağlanma ve metabolik bakımdan tembellik şekillenir. Bu durumda prepartum dönemde metabolik hastalıklarla mastitis riski ve süt somatik hücre sayısı artar. Oysa kuru dönem süresi kısa olan ineklerde de izleyen laktasyon döneminde somatik hücre sayısının arttığı, fakat daha az klinik mastitis şekillendiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak;

- 1.Kuru dönem uzunluğu optimum sınırlarda tutulmalıdır.
2. Kuru dönemin 40 günden kısa veya 70-80 günden uzun tutulması izleyen laktasyon döneminde süt veriminde azalmaya yol açacaktır.
- 3.Kuru dönemde meme bezinde önemli değişiklikler olur.
- 4.Kuru dönemde sütün yapısı değişir.

Gebelik

Gebelik süt verimi üzerine inhibitör etki yapmaktadır. Gebe ineklerde süt veriminde düşüş gebeliğin 5. ayından sonra başlamaktadır. Çünkü bu dönemden sonra süt yapımı için gerekli enerji fetal gelişim için harcanmakta-

dır. Gebeliğin 8. ayındaki bir inek aynı dönemdeki gebe olmayan bir inekten %20 oranında daha az süt üretmektedir ve gebeliğin bu döneminde süt içindeki hücresel komponentler de artmıştır. Gebe ineklerde süt verimindeki azalma fötusun besin ihtiyacının artmasından daha çok, bu dönemde artan östrojen ve progesteron hormonunun süt verimi üzerine olumsuz etkisinden kaynaklanmaktadır.

Doğum Mevsimi

Doğum mevsiminin süt verimi üzerine olan etkisi; ırk, laktasyon sayısı ve iklimle göre değişebilmektedir. Örneğin ilkbahar başlarında doğum yapan inekler, yazın doğum yapan ineklere oranla %8 veya daha yüksek oranda süt üretir. Bu durum gün ışığı ve çevre ısısı ile ilgilidir. Doğum mevsiminin süt verimi üzerindeki etkisi, iyi bakım ve besleme koşullarının sağlanmasıyla ortadan kaldırılabılır.

Çevre Isısı

Çevre ısısının süt verimi üzerine etkisi, inek ırkına bağlı değişmektedir. Holştayn ırkı inekler düşük çevre ısısına diğer ırklardan daha iyi tolerans gös-

terirler. Oysa Jersey gibi ırklar, yüksek çevre ısısını çok daha iyi tolere eder. Holştayn ırkı inekler için optimum çevre ısısı, 10°C'dir. Bu ırk ineklerde çevre ısısı 27°C'nin üzerine çıktığında, süt verimi ve süt yağı oranı düşer. Yüksek çevre ısısının süt verimini olumsuz etkilemesinin nedeni, artan çevre ısısı ile birlikte yem tüketimindeki azalmadır. Yüksek süt verimli inekler, düşük süt verimli olanlara göre yüksek çevre ısısının olumsuz etkisinden özellikle de laktasyonun pik yaptığı dönemde daha çok etkilenmektedir. Yüksek çevre ısısı yanı sıra çevre ısısının düşmesi de süt verimini etkiler. Çevre ısısı düştüğünde, ineklerin su tüketimi azalır, su tüketimi düştüğünde onunla paralel süt verimi düşer.

Çevresel nem oranı da süt verimini etkilemektedir. Nem oranının artması, sıcak ve soğuk havanın süt verimi üzerindeki negatif etkisini daha da belirginleştirmektedir. Nem oranının %60-80, çevre ısısının 4-20 °C arasında olması, süt verimini etkilemez. Çevre ısısı 20 °C'den, nem oranı %60-80'den yüksek ise süt verimi düşmektedir. Çevre ısısı 40 °C'nin üzerine çıktığında, yem tüketimi tamamen durmakta-

ve süt üretimi azalmaktadır.

Sütçü ırk ineklerde özellikle yüksek çevre ısısının fertilité ve süt verimi üzerine olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle yüksek süt verimli ineklerin buldukları bölümlerin soğutulması, yüksek çevre ısısının neden olacağı verim kayıplarını azaltacaktır.

Sütçü işletmelerde yaz aylarında önemli verim kayıpları olmaktadır. Yaz aylarının verim üzerine etkisi solar radyasyon, hava ısısı ve yüksek nemden kaynaklanan ısı stresi nedeniyledir. Özellikle yüksek süt verimli ineklerde, ısı stresi sindirim ve metabolizmayı etkileyerek süt verimini düşürür. Isı stresi altındaki inekler ağızlarını açarlar, çok sık solurlar ve terlerler. İnek, yüksek çevre ısısını tolere edemez ise vücut ısısı yükselir. Vücut ısısındaki artış, yem tüketiminde azalmaya ve solunum sayısında artışa (%25 veya daha fazla) yol açar. Bu tür koşullarda ineklerde fertilité azalır, immun sistem zayıflar ve süt verimi düşer. Oysa inekler yüksek süt verimi için daha çok yem tüketmeye ihtiyaç duyarlar. Çevre ısısı 24°C'yi aştığında ise yem tüketimi azalır, yem tüketimindeki azalma sonucunda süt verimi yaklaşık %30 oranında düşer ve fertilité kaybı olur.

Besleme ve yönetimsel bazı önlemler olarak ısı stresinin inekler üzerindeki olumsuz etkisi ortadan kaldırılabilir veya azaltılabilir. Özellikle rasyon düzenlemesinin bu anlamda önemli katkıları olabilir. Isı stresinin verim üzerine olumsuz etkisini ortadan kaldırmak için yüksek çevre ısısına maruz kalan ineklerin rasyonlarındaki enerji miktarı arttırılmalı, yemlerine tampon maddeler, potasyum karbonat veya maya eklenmelidir. Bu önlemlere ek olarak, ineklerin barındığı ortamların gölgelik, buhar sistemi, klima veya vantilatörler vasıtasıyla soğutulması, ısı stresinin olumsuz etkisini önleme veya azaltma bakımından yararlı olacaktır. Soğutma önlemleri, ineklerin vücut ısılarının normal sınırlarda tutulmasını sağlar. Bu anlamda ilk düşün-

lecek seçenek gölgelik, fan veya suyu buharlaştırıp, soğuk ortam sağlayan sistemlerin kurulması olmalıdır. Bunlardan gölgelik sistemi etkili, kolay ve de ucuz bir yöntem olması itibarıyla, ilk seçenek olabilir. Özellikle geçici veya kalıcı gölgelikler ile güneş ışığının etkisi engellenebilir. Bu önlem ile sorun çözülmüyor ise ikinci adım olarak, fanlar veya su buharı yoluyla etkili olan soğutma sağlayan sistemler düşünülmelidir.

İneklerin bulunduğu ortamların ısısının düşmesi, rektal ısının düşmesini sağlayarak, yem tüketimini teşvik eder. Bu olaylar sonucu süt verimi artar. Yapılan çalışmalarda sadece gölgelikler yapılarak sağlanan soğutma işlemine göre gölgelik ile birlikte fan veya buhar sistemi kurulan işletmelerde süt veriminde %11'lik bir artış görülmüştür. Sonuç olarak; ısı stresi yüksek süt verimli ineklerde süt verimini ve yapısını etkilemekte, fertilitéyi düşürmektedir. Isı stresinin olumsuz etkisini ortadan kaldırmak için mutlaka yem değişiklikleri ve soğutma sisteminin kurulmasına ihtiyaç vardır.

Isı stresi laktasyondaki inekler açısından olduğu kadar, kuru ve geçiş dönemindeki inekler açısından da son derece önemlidir. Kuru dönemde meme involé olur, doğuma doğru tekrar gelişir, fetal büyüme hızlıdır ve kuru dönem sonunda laktasyon yeniden başlar. Bu dönemdeki fizyolojik, rasyon ve çevre değişiklikleri sağlıklı bir postpartum süreç, besinlerden faydalanma ve süt verimi açısından son derece önemlidir. Bu dönemde endokrin sistem ısı stresine laktasyon dönemine göre daha duyarlıdır. Yapılan çalışmalarda kuru dönemde ısı stresi altındaki ineklerin doğum-ilk östrus aralığının uzadığı belirlenmiştir.

Doğum öncesi veya doğumdan kısa bir süre sonrasında ısı stresi altındaki ineklerde, ısı stresine yanıt olarak plazma T4 ve östrojen konsantrasyonu azalmakta ve non-esterize uçucu yağ asitlerinin (NEFA) düzeyi artmaktadır. Gebelik sırasında ısı stresi altın-

daki ineklerde T4 düzeyindeki düşme meme dokusu, plasenta ve fetal dokuların büyümesini etkilemektedir. Tiroid hormonunun meme gelişimi ve laktojenézis üzerine etkileri vardır, tiroid hormonunun salgılandığı düşme sonrası postpartum süt verimi olumsuz etkilenir. Ayrıca plasenta kaynaklı östrojen yapımındaki azalma postpartum meme gelişimi ve süt verimini etkiler.

Isı stresi altındaki ineklerde NEFA düzeyindeki artışın süt verimi ve fertilité üzerine olumsuz etkisinin ne şekilde olduğu net olarak bilinmemekle birlikte, etkisinin endokrin, metabolik değişiklik ve yem tüketiminde azalmaya bağlı olduğu belirtilmektedir. Yapılan bir çalışmada ısı stresinin buzağı canlı ağırlık ve kolostrum kalitesi (IgG ve IgA düzeyi düşer) üzerine de etkisi olduğu vurgulanmıştır. Bu nedenle ısı stresi altındaki gebe ineklerin özellikle gebeliğin son 1/3'ünde gölgelik veya fan sistemi olan bölümlerde tutulması önerilmektedir.

Doğumu izleyen ilk 15 günlük süreçte inekler enfeksiyöz hastalıklar ve metabolik bozukluklara karşı oldukça duyarlıdır. Bu dönemde yüksek verimli ineklere vücut rezervinin kullanılmaması için sürekli yem desteği yapılmalıdır. Postpartum dönemde yem alımındaki artış, enerji alımı ve dengesi açısından önemlidir. Özellikle postpartum 5. haftada yiyecek alımı, ilk haftaya oranla %50 daha fazla olmalıdır.

Isı stresi östrus öncesi ve gebeliğin erken döneminde, fertilitéyi de etkilemektedir. Yapılan bir çalışmada östrüstan sonra soğutma uygulanan ve ısı stresi altındaki ineklerin gebe kalma oranları karşılaştırılmış, bu iki grupta gebe kalma oranı sırasıyla %59 ve %17, 90. günde gebeliği sürdürme oranı ise %44 ve % 14 olarak bildirilmiştir. Bu verilere ek olarak soğutma uygulanan ineklerde uygulanmayanlara oranla sırasıyla östrus süresi 16 saat ve 11.5 saat olarak saptanmıştır. Bu verilerden de anlaşılacağı üzere ısı stresi altındaki ineklerde östrus süresi kısalmaktadır.

Bu durum östrusların takibini güçleştiren önemli sorunlardan birisidir.

Kısaca özetleyecek olursak; prepartum ısı stresi süt verimi, buzağılama performansı ve reproduksiyonu olumsuz etkilemektedir. Bunlara ek olarak ısı stresi, yeni doğum yapmış ineklerde genel sağlığı etkilemekte, süt verimini azaltmakta ve laktasyon pik zamanını geciktirmektedir.

Hastalıklar

İneklerde süt verimini etkileyen en önemli hastalık mastitistir. Mastitise bağlı meme bezi epitel hücrelerinin sentez yeteneği azalır ve bu hücrelerin kalıcı yıkımına bağlı süt yapımı düşer. Özellikle mastitisin subklinik formunda sütte ve memede gözle görülebilen değişiklik saptanmadığından memedeki sekretorik hücre yıkımı devam eder. Yıkılan epitel hücre sayısı ile pozitif korele olarak süt verimi azalır. Bu nedenle subklinik mastitis süt verimi açısından önemlidir.

Besleme ve Su Desteği

İneklerin ihtiyacı olan yem veya su miktarında kısıtlama, süt üretiminin düşmesine yol açar. İneklerde birkaç saatlik su kısıtlaması bile süt veriminde hızlı düşüşe neden olmaktadır.

Büyüme Hormonu

İneklerde süt verimi ile serum büyüme hormonu düzeyi arasında pozitif bir ilişki vardır. Yapılan çalışmalarda süt verimi yüksek ineklerin kan serumunda büyüme hormonu düzeyi yüksek bulunmuştur. Büyüme hormonu süt verimini vücuttaki tüm enerjiyi meme dokusuna kanalize ederek artırmaktadır.

Sağım Aralığı

İnekler genelde 12 saat arayla günde 2 kez sağılmaktadır (35 kg ve üstü süt veren inekler günde 3 kez sağılmalıdır). İneklerde istenilen süt verimi için sağım aralıklarının eşit tutulması gereklidir. İki sağım arası süre eşit olmaz ise süt verimi düşer.

Sağım Sıklığı

İneklerde genelde günde 2 kez sağılır, sağım sayısının artırılması süt veriminin

de belirli bir oranda artışa yol açar. Günlük sağım sayısını 2'den 3'e çıkartmak, ineklerde süt veriminde %10-15 düvelerde ise %15-20'lik artışa neden olmaktadır. Bu artış ilk laktasyon döneminde daha belirgindir ve ilerleyen laktasyon döneminde azalmaktadır. Sağım sayısının artırılması süt verimi artışına; meme içi basıncı azaltarak, süt yapımında etkili hormonların salınımını uyararak ve kanallarda toplanan sütün sekretorik hücrelerin fonksiyonlarını baskılamasını ortadan kaldırarak neden olur. Sağım sayısının artırılması, süt yapımını olumsuz etkileyen bazı lokal faktörlerin etkisini de ortadan kaldırmaktadır. Örneğin bir inneğin 2 memesi günde iki kez diğer 2 memesi günde dört kez sağılsın, süt verimi sadece günde 4 kez sağılan memelerde artacaktır.

Meme bezi içerisinde süt yapımını kısıtlayan doğal inhibitör maddeler bulunmaktadır ve bu maddeler direkt olarak alveoller içindeki sekretorik hücreleri etkileyerek, süt yapımını kontrol etmektedir. Sık sağım ile bu inhibitör maddeler memeden uzaklaştırılmakta ve sonrasında süt yapımı uyarılmaktadır.

Günlük sağım sayısını artırmak, süt veriminde artışa yol açmakla birlikte, birçok yetiştirici bu olaya mesafeli yaklaşmaktadır. Yetiştiricilerin sağım sayısında artışa mesafeli durmasının nedeni, sık sağıma bağlı işgücü ve işçilik giderlerinin artmasından kaynaklanmaktadır. Günlük sağım sayısının arttırılmasının olumsuzluklarından bir başkası da; sağım makinelerinin etkisine memelerin daha fazla maruz kalması ve sonucunda mastitis riskindeki artıştır. Belirtilen bu dezavantajlara rağmen süt verimi ortalaması yüksek çiftliklerde günde 3 kez sağım yapılması zorunluluktur. Bu durumda hem daha fazla süt verimi sağlanır, hem de mastitis riski azaltılır. Sonuç olarak; sağım sayısı işletmenin ortalama süt verimi, işçilik giderleri gibi bir takım kriterler göz önüne alınarak belirlenmelidir.

Süt Yapım Hızı

Sağım ile birlikte sütün dışarı alınması intra-alveoler basıncı azaltmakta ve yeni sentez edilmiş sütün alveol lümenine taşınmasına yol açmaktadır. Sağımlar arasında süt yapımı devam ettiği için alveoller içindeki toplanan süte bağlı basıncı artışı olmaktadır. Alveol içindeki basıncı artışı sonucu alveoler boşluklar maksimum hacme ulaşmakta, süt yapımı durmaktadır. Süt yapımının başlaması için alveol boşluklarında toplanmış sütün boşaltılması gereklidir. Çünkü alveollerde süt toplandığı zaman hücre içinde süt salgısı için gerekli ön maddelerin alımı kimyasal ve fiziksel faktörlerce geciktirilmektedir. Fiziksel faktörler alveollerin aşırı gerilmesiyle etkili olurlar. Bu tür durumlarda alveoler hücrelere daha az kan ve besin gitmekte ve süt yapımı engellenmektedir. Alveollere giden kan akımındaki azalmanın bir başka etkisi ise sentez yan ürünlerinin dışarı atılmasını sağlayan hormonların salınımdaki problemlerden kaynaklanmaktadır.

Sütçü ırk ineklerde ortalama süt yapım hızı son sağımdan 10 saat sonra yavaşlamaya başlar ve 35 saat sonra tamamen durur. Bu durum özellikle kuruya çıkarılan ineklerde bazı yönetimsel önlemlerin alınması açısından dikkate alınmalıdır (ineklerin meme loblarının mastitis açısından yakından izlenmesi gibi).

Rezidüe Süt

Rezidüe süt, sağım tamamlandıktan sonra meme içinde kalan süttür. İneklerde memede üretilen toplam sütün yaklaşık %10-20'si rezidüe süttür. Memede kalan rezidüe süt, süt yapımını inhibe eden maddeler içerdiğinden, süt yapımını olumsuz etkilemektedir.

Sağlıklı, doğal ve güvenli gıdaya ulaşmak büyük bir sorun haline geliyor

TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından gerçekleştirilen 1. Uluslararası 11. Ulusal Gıda Mühendisliği Kongresi sonrasında açıklanan sonuç bildirisinde “Gıdaya ilişkin tüm sorunların varlığını sürdürdüğü, dahası çeşitlenerek ve karmaşıklaşarak arttığı” açıklandı. Bildiride ayrıca BM’nin raporuna göre 821.6 milyon insanın yani dünya nüfusunun %11’inin açlık çektiği vurgulandı.

TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından iki yılda bir düzenlenen Gıda Mühendisliği Kongresi bu yıl uluslararası bir kongreye dönüştürülerek, 1. Uluslararası / 11. Ulusal Gıda Mühendisliği Kongresi adı altında 7-9 Kasım 2019 tarihleri arasında Antalya’da gerçekleştirildi. Yaklaşık 300 kişinin katılımı ile gerçekleştirilen kongrede, konunun tüm tarafları, kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri, bilim insanları, sektör temsilcileri ve basın mensupları ile bir araya gelindi.

Teknik, ekonomik, tarihsel, sosyal ve diğer tüm boyutları ile gıdanın değerlendirildiği ve tartışıldığı kongrede açılış konferansı, 2 bağımsız sunum, 3 panel ve 6 oturum gerçekleştirildi. Kongre süresince alanında uzman ve deneyimli bilim insanlarının çalışmalarını ve görüşlerini paylaştıkları poster ve sözlü bildiri sunumlarının yanı sıra, panellerde ve yapılan diğer sunumlarda insan yaşamının vazgeçilmez ve ertelenemez bir ihtiyacı olan “Gıda” politikaları, ekonomisi, sanayisi, eğitimi ile medyanın işlevi ve algı yönetimi masaya yatırıldı. Ayrıca, gıda sektörü ile ilgili sürdürülebilirlik, gıda hukuku ve mevzuatı, gıda güvencesi, gıda güvenliği, bilgi kirliliği, gıda etiği, bilinçli tüketici, gıda israfı ve atık gibi konularının da tartışıldığı kongrede toplam 6 oturumda, ABD, Kuveyt, Yunanistan, İsviçre ve Avusturya’dan katılan 7 bilim insanı olmak üzere toplam 27 bilim insanı çalışmalarını sözlü olarak, 93 uzman ve bilim insanı ise poster bildirilerle çalışmalarını katkı

limcılar ile paylaştı.

Ayrıca düzenlenen yarışmada iki poster sunum ödüle layık görüldü. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü’nden Seren Oğuz, Nilay Tam, Ayça Aydoğdu, Gülüm Şumnu, Serpil Şahin tarafından hazırlanan “The Effect of Microfluidization Process on Morphology of Legume Flours based Nanofibers Produced by Electrospinning Method” başlıklı bildiri ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü’nden Kübra Ertan, Buse Aşık ve Serpil Şahin tarafından hazırlanan “Preparation and Characterisation of Chickpea Flour-based Biodegradable Films Reinforced with Rice Starch Nanoparticles” başlıklı bildiriler dereceye girdi.

TMMOB Gıda Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen Gıda Mühendisliği Kongrelerinin birincisinden bu yana, görece bilimsel ve teknolojik gelişmeler dışında, gıdaya ilişkin tüm sorunların varlığını sürdürdüğü, dahası çeşitlenerek ve karmaşıklaşarak arttığı olgusunu üzümlerle belirtmek isteriz. İklim değişikliği ve kuraklık gibi doğal afetlerin yanı sıra, gelişmiş ülkelerin tarımsal ürün ticaretindeki korumacı politikaları, gıdaya olan talebin artması, tarımda girdi fiyatlarının yükselmesi, tarım sektörüne yeterli yatırımın yapılmaması, tarım ürünlerinin biyoyakıt üretiminde kullanılması gibi birçok etken açlık ve yetersiz beslenmeye neden olmaktadır.

BM’nin raporuna göre 821,6 milyon insan yani dünya nüfusunun % 11’i açlık çekmektedir. Günümüz koşullarında, tarımsal aktivitelerin özellikle küresel şirketler tarafından yönlendirilmesi sonucu açlık ve yetersiz beslenme ortaya çıkmaktadır. Dünyada herkese yetecek kadar tarımsal üretim ve gıda maddesi varken bu açlığın 21. yüzyılda yaşandığı, dolayısıyla, açlığın nedeninin yetersiz gıda değil, temelde adil olmayan gelir / ürün dağılımı ve yoksulluk olduğu vurgulanmalıdır.

Bu kadar aç insanın olduğu bir dünyada, üretilen gıda maddelerinin %10’unu oluşturan yaklaşık 1,3 milyar ton gıda maddesi çöpe atılmaktadır.

Küresel ölçekte dört şirket piyasayı tohumda % 58,2, tarımsal kimyasallarda % 61,9, gübrede % 4,3, hayvansal ilaçlarda % 53,4 oranında kontrol etmektedir. Hayvansal üretimde bu oranlar tavukçulukta % 97, domuz ve sığırdaki ise yaklaşık % 66 düzeyine ulaşmıştır. Bu şirketlerden altı tanesi dünya tahıl ticaretinin %85’ini, sekiz şirket ise kahve satışlarının % 60’ını kontrol etmekte, özellikle insanların temel besin ihtiyacı olarak bilinen mısır, pirinç, buğday ve soya gibi tarım ürünleri üretimine egemen olmak için büyük savaşlar vermektedir.

Ülkemizde ise, 60’lı ve 70’li yılların planlı dönemlerinden sonra 24 Ocak 1980 kararları ve onun ardından gelen 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle

“Küresel ölçekte dört şirket piyasayı tohumda % 58.2, tarımsal kimyasallarda % 61.9, gübrede % 4.3, hayvansal ilaçlarda % 53.4 oranında kontrol etmektedir. Hayvansal üretimde bu oranlar tavukçulukta % 97, domuz ve sığırdan ise yaklaşık % 66 düzeyine ulaşmıştır”.

birlikte tarımsal üretimi artıran ve kırsalda istihdam artışı sağlayan destekleme politikalarından uzaklaşmış, IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'nün dayatmaları doğrultusunda tarım ve gıdada köklü dönüşümler yaşanmıştır. EBK, SEK, Zirai Donatım Kurumu, TEKEL, Türkiye Şeker Fabrikaları, Azot Sanayi-Türkiye Gübre Fabrikaları ve Yem Sanayi gibi kamu iktisadi teşekküllerinin bir kısmı özelleştirilmiş, bir kısmı da kapatılmıştır. TMO gibi KİT'lerle birlikte, Tarış, Çukobirlik, Fiskobirlik gibi üretici kooperatif ve birlikleri ise içi boşaltılarak işlevsizleştirilmiştir.

Bütün bunların sonucunda 80'lerden bu yana uygulanan neoliberal tarım politikaları sonucu çiftçiler tarımsal üretimden çekilmeye başlamıştır. TÜİK verilerine göre 2002 yılında tarımda çalışan nüfus 7 milyon 458 bin kişi ile toplam nüfusun % 35'i iken, 2018 yılında bu sayı yaklaşık 2 milyon 300 bin kişi azalarak 5 milyon 173 bin kişiye düşmüş, çalışan sayısı nüfusun % 18,3'üne gerilemiştir.

1980 yılından bu yana, özellikle son 20 yılda yanlış tarım politikaları sonucu çiftçi tarımdaki gücünü yitirmiş ve yoksullaşmıştır. Türkiye küresel dünyada rekabet edebileceği tek silahını da kaybetmiş ve tarımda dışa bağımlı hale gelmiştir. Türkiye, kuru kayısı, incir ve üzüm ile fındık dışında buğdaydan pirince, mercimekten mısıra, soya fasulyesinden kırmızı ete kadar hemen hemen tüm tarım ve hayvancılık ürünlerinin ithal edildiği bir ülke

durumuna getirilmiştir.

Kent kökenli endüstriyel devrim, gelişmekte olan ülkelerde kırsala doğru yayıldıkça gerek teknoloji, gerekse tüketilen besinler açısından küresel şirketlere olan bağımlılığı artırmıştır. Şirket tarımcılığı ve yeşil devrimin birikteliğine daha sonra genetik uygulamalarla modifiye edilmiş ürünler de katılmıştır. Genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO) tarımıyla başlayan üretim teknikleri dünyada adeta ikinci bir yeşil devrim olarak gösterilmiştir. Ancak, vahşi kapitalist neoliberal politikaların sonucu, kuraklık, tarımsal verimsizlik ve gıda azlığının GDO ile çözüleceği konusundaki zorlamalarla, tarımsal üretimin ekseni değiştirilmeye çalışılmaktadır. GDO'lu üretimle yapılmak istenen; avcı-toplayıcı göçebe toplumdaki yerleşik tarıma geçiş ile başlayan, insanlık tarihi boyunca insanlığın ortak malı olmuş tohumların, bir kişi, bir isim, bir şirket adına tescillenerek sahiplenilmesi ve hazırlanmış hukuki sözleşmeler uyarınca üreticiye satılıp, üreticinin bağımlı hale getirilmesidir. “Tescilli, patentli tohumu alırsan üretim yaparsın” anlayışı ülkelerin gıda egemenliğini yok eden bir anlayıştır.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi tarım alanlarımız yok ediliyor; zeytinlikler ve meralar çimento, mermer ocakları, altın ve gümüş madenciliği gibi toksik kimyasal kirlilik yaratan sanayi yatırımlarına açılıyor. Bebek mamalarında, pirinçte GDO çıkıyor. Sermaye ve medyanın allayıp pulladığı “organik

gıda” pazarının kâr payı büyüyor. Sağlıklı, doğal ve güvenli gıdaya ulaşmak büyük bir sorun haline geliyor. Gıda ve beslenme en temel sosyal haklardan biriyken bir lüksmüş gibi sunuluyor ve bu hakka erişim engelleniyor.

Son yıllarda yaşanan küreselleşme ve kentleşme ile birlikte beslenme ve tüketim alışkanlıklarında da önemli değişimler meydana gelmiştir. Tüketici mevsimsel, bitkisel ve lif yönünden zengin yiyeceklerden uzaklaşarak, ağırlıklı olarak şeker, yağ, tuz, et ve diğer hayvansal ürünlerden oluşan yüksek kalorili yiyeceklerle beslenmeye başlamıştır. Sağlıksız beslenme ve hareketsiz yaşam tarzının bir araya gelmesiyle obezite oranları sadece gelişmiş ülkelerde değil, açlığın olduğu düşük gelirli ülkelerde de artmıştır. Dünya nüfusunun çoğunluğu, obezitenin açlıktan daha fazla ölüme sebep olduğu ülkelerde yaşamaktadır. Dünya'da 821.6 milyon insan açlık çekerken, 670 milyondan fazla yetişkin, 120 milyon çocuk (5-19 yaş arası) obez, 40 milyonu aşkın çocuk ise fazla kiloludur.

TMMOB Gıda Mühendisleri Odası olarak bugüne kadar yaptığımız etkinliklerde önemle üzerinde durmaya çalıştığımız bir konu da “Gıda Güvenliği” dir. Gıda güvenliği, gıda güvencesiyle birlikte erişilen gıda maddelerinin olumsuz fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkenlerden uzak tutularak vücuda yararlı olma halini ifade etmektedir.

Dünyada gıda güvenliğine ilişkin far-

**“Sağlıklı nesiller
yetiştirilmesinin ön
koşulu olan,
hayvansal protein açığının
giderilmesine
özen gösterilmelidir”.**

kındalık yaratmak amacıyla Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) ile birlikte çalışma yaparak ilk defa bu yıl 7 Haziran’ı “Gıda Güvenliği Günü” ilan etmiş, anma ve kutlama adı altında etkinlikler gerçekleştirmiştir. Her yıl 16 Ekim Dünya Gıda Günü’nde yapılan etkinliklerin dışında özel bir gün adı altında yapılan bu çalışmalarla dünyada artık gıda güvenliği ile gıda güvencesi birlikte konuşulmaya ve tartışılmaya başlanmış, gıda güvenliğinin önemi ayrıca vurgulanmaya çalışılmıştır.

Gıda güvenliği alanındaki kayda değer gelişmelere rağmen, gıda kaynaklı hastalıkların küresel boyutu hala kabul edilemez düzeydedir. Dünyada her yıl yaklaşık 600 milyon kişi (her on kişiden biri) bozulmuş / kirli yiyeceklerin tüketimi sonucu hastalanmakta, yaklaşık 420 bin insan yaşamını yitirmektedir.

İnsanların sağlıklı ve güvenli gıda maddelerine erişiminin sağlanabilmesi için yerli üreticiyi destekleyen, üretim kalitesini artıran tarım ve gıda politikaları yaşama geçirilmelidir. Üretici doğru yöntem ve araçlarla desteklenerek, üretim süreçlerinde tutulmaya çalışılmalı, tarımsal AR-GE’ye daha fazla yatırım yapılmalı, tarımsal ürün planlaması yapılarak israf önlenmeli, toprağı işlemede aile işletmelerine öncelik verilmelidir. Gıda hilelerine ve kalitesiz üretime karşı önlemler artırılmalıdır. Kaliteli gıda maddelerinin üretimi için hammaddenin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak, Türkiye’ye özgü yerel tarım ürünleri ve bunlardan elde edilen gıda maddelerinin korunmasına yönelik çalışmalar yoğunlaştırıl-

malı, dışa bağımlılık azaltılmalı, yerel ürünlerimiz dünyada tanınır hale getirilmeli, tarımsal potansiyelin harekete geçirilmesi için gerçekçi çözümler üretilmelidir. Sağlıklı nesiller yetiştirilmesinin ön koşulu olan, hayvansal protein açığının giderilmesine özen gösterilmelidir. Mono kültüre dayalı endüstriyel tarımsal üretim değil, biyoçeşitliliği önceleyen gıda maddelerinin üretimiyle gıda egemenliğinin sağlanacağı unutulmamalıdır.

Sektördeki özelleştirme girişimleri, taşeronlaşma, gıda güvenliğini tehdit eden uygulamalar ve ilgili meslek örgütleri, kurum ve kuruluşların görüşü alınmadan yapılan hukuki düzenlemeler, yaşanan sıkıntıları daha da artırmaktadır. Yeterli denetimlerin yapılmadığı, kayıt dışı üretim yerlerinin kontrol altına alınmadığı, hemen her gün toplu zehirlenmelerin yaşandığı ve birçok olumsuzluktan hareketle, Türkiye’de gıda güvenliğinin sağlanması konusunda yetkili otoritenin saydam olması ve yeterli sayıda teknik eleman istihdam etmesi sağlanmalıdır.

Kamuda istihdam azlığı, yapılan yasal düzenlemelerle özel sektörde istihdam alanlarının daraltılması ve her geçen yıl yeni Gıda Mühendisliği Bölümlerinin açılmasına bağlı olarak, mezun sayısındaki artış mesleğimizin önde gelen sorunlarındanır.

Gıda üretimi yerleri başta olmak üzere, “çiftlikten sofraya” gıda kontrol ve denetim sürecinde yeterli sayıda Gıda Mühendisinin istihdam edilmesi son derece işlevsel ve önemlidir.

Gıda endüstrisinin üretim sürecinde dijitalleşmenin her aşamada, özellikle yüksek katma değerli ürünlerde yaygınlaşacağı, endüstri 4.0 ile gıdanın ön saflarda yer alacağı, tedarikten lojistik ve depolamaya kadar her aşamada çapraz haberleşmenin bu sürecin önemli bir parçası olacağı unutulmamalıdır. Endüstri 4,0’a geçişte akademik dünyanın üstlendiği rol değerli ve önemlidir. Bu konuya yönelik ilk adımların atıldığı yerler üniversiteler ve araştırma enstitüleridir.

Sektörün AR-GE çalışmalarının üniversiteler ile işbirliği içinde hayat bulduğunu unutmamak gerekir. Tüm bu gelişmeler ihtiyaç kadar ürün üretme, depolama ve lojistik masraflarını düşüren üretim biçimlerine yol açacak, karbon ayak izlerimizi küçülterek doğa, çevre ve ekolojiye saygılı üretim yapmamızı sağlayacak, dolayısıyla, gelecek nesillerin bizlere emaneti olan dünyaya daha az atık bırakmak bu sayede başarılacaktır.

20 binin üzerinde üyesi, 7 şube ve 19 temsilciliği, 64 üniversitede öğrenim gören binlerce öğrencisiyle büyük bir aile olan TMMOB Gıda Mühendisleri Odası olarak ifade etmek isteriz ki; sağlıklı ve sürdürülebilir beslenmeyi herkes için ulaşılabilir kılmak adına açlığın, yokluğun ve yoksulluğun son bulduğu, hakça paylaşımın olduğu, korku ve kaygılardan uzak, güvenli, sağlıklı, savaşızsız, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya özlemiyle, kongre sonuç bildirgesini basın ve kamuoyu ile paylaşırız.

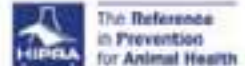
visad

Veteriner Sağlık Ürünleri Sanayicileri Derneği

SORUMLULUĞUMUZUN FARKINDAYIZ

Hayvan sağlığı, refahı, gıda güvenliği üzerine yapılmakta olan çalışmalar, insan sağlığının korunması ve refahının sağlanması açısından son derece önemlidir.

VİSAD, hayvan sağlığı alanında sorumluluğunun bilincinde olan kuruluşların üye verdiği bir dernektir.

**Subklinik Mastitis
Mücadelesine
Damgamızı Vuruyoruz!**

VIMCO®

Koyun ve keçiler için inaktif mastitis aşısı

**Daha az
subklinik mastitis**

**Daha düşük
bakteri yükü**

**Klinik semptomların
şiddetinde azalma
(meme&süt)**

**Daha düşük
somatik hücre**

Hipra Türkiye Vİ/OD üyesidir.

HIPRA Üretim Testleri GMP Belgesi, PIC/S Üyesi tarafından verilmiştir.

**The Reference
in Prevention
for Animal Health**

www.hipra.com

Hipra Türkiye
Yükarı Dudulu Mahallesi
Necip Fazıl Bulvarı Koyun Çarşı Sitesi
B2 Blok No:44/29 34775
Ömerliye, İstanbul

Tel: (0216) 526 60 00
Faks: (0216) 526 60 01
turkey@hipra.com